

Ezen lapok minden héten négyyszer, n. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár felétre Buda-pesten házhöz-hordással 5 ft., horitékban 6 ft., postán horitékban 6 ft. ez. p. A hirdetések minden apróbetűs hasábrsoraért 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Vasárnap

597.

Majus 23. 1847.

Előfizethető helyeken kiadóhivatalban, hatvani utcai Horváth-házban 483ik szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomban külföldre menendő példányok csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Előléptetés. István főherceg és Csehország rendi. Helyzetünk 's a reformok XXIII. (Mit kell tennünk, hogy virágzóbb gyárparunk legyen?) Az árjegyzékek I. Néhány szó a falusi iskolák állapotáról. Budapesti hírbarang. Pestváros bűnügyi statisztikájának évi átnézete. K i l f ö l d. Nagybritannia. Franciaország. Spanyolország. Poroszország. Görögország. Amerika. Hivatalos és magánhírdetések.

IRODALOM ES TUDOMÁNY. Könyvismertetés: Ösiség. Irta Gosztonyi Miklós. Nyomatott Pesten 1847. nsadr. 65 l.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

A magyar kir. udv. Kamara a dobrovai harminczadivatalnál megüresült ellenőrségre Kosztich Anasztáz glnai utlevélvizsgálat alkalmazzta.

ISTVÁN FŐHERCEG ÉS CSEHORSZÁG RENDI. Hazánk királyi helytartója István főherceg Csehország rendinek folyó hó 10-én Prága városában tartott ülésében azoktól elbucszott, kik ő cs. kir. főhercegségéhez hivatalos helyzete és polgári viszonyainál fogva eddig legközelebb állottak, kik a főherceget a közélet 's országos tanácskozás körében rendíthetetlen bizodalom által hazafiai meleggel folytonosan támogatók, nemes szívök fogalma és józan belátásuk tanácsa következtében Csehország fenséges kormányzója körül rokonérzettel egyesültek, kikől tehát csak fájdalom érzetei közt válhatott el. A rendek szeméi feszült érdekekkel állapodtak meg a fenséges szónok arcán, mintha vonásról akarnák leolvasni a reményt, melyet kétes hánykodások között tápláltak és mellyről az ingatlan elhatározás szavai daczára lemondani nem akartak. — Alig hangzottak el a bucsuzó főherceg őszinte fájdalommal megékeztet szavai, midőn gróf Salm, a kormányzók elnöke, a kinempótolható veszteség érzete által elkésérett kebellet a rendek közepéből felállván, a való fájdalom férfias hangjával azon gyászt tolmácsolta, mely a legfényesebb csillagától megfosztott Csehországot egyik határáról a másikig tölti el, el nem hallgathatván abeli érzelmét, hogy midőn Magyarország talán még csak sejtíti nyeresége mértékét, Csehország rendei az élet és tapasztalás által tanítva veszteségök nagyságát tökéletesen érzik, — 's midőn növekedő lelkesüléssel felszólítják a rendeket, hogy ő felsége királyi széke előtt kérjék vissza a fenséges főherceget, ki, mióta Csehországban a közigazgatás élére állott, fényes példát minden időben és körülmények közt soha nem csüggedő munkássággal 's fáradhatatlan buzgalommal futotta meg — e szavak villámint mindenkit megrázza feigyűjtő viszhangra találtak, a rendek heves éljenekkel és lángoló irén, igen-ekkel felelvén e végett rögtön küldöttséget kirendelni akartak — 's ütött az időpercz, melyben Magyarország királyi helytartója a rendek előtt ezen ragaskodásuk és szives érzésök kiömléséért mély háliját kifejtve, más részről azonban a felséges urunk királyunk kegyelmes parancsa iránti engedelmességét legelső polgári kötelességének nyilvánítván, a rendeket felzúdult érzelmeik elnyomásával, hasonló kötelességök teljesítésére intette; ütött az időpercz, melyben kedves hazánk legkedvesebb szülöttje a hazafiság tiszta szent sugallatából erős 's ingatlan elhatározását jelentette ki, hogy a királyi helytartóság elvállalásával azon országnak, melyben született, ellefejtellen edesatya emlékének tartozik, kinek ötven éves vezérléte alatt új életre ébredt nemzet élére ő felsége által pa-

rancoltatván, ezen kegyelmes akarataknak hódolni nem csupán kötelesség, hanem keblére oly erkölcsi kötelesség, mellytől épen úgy nem válhatik meg, mint önmagától.

Engedtek a dicső szónoknak Csehország tisztelt rendei, a hála és áldás — könnyekkel vegyült — érteivel kísérvén az új helytartót fényes hivatásába, fájdalom némi enyhülést abban találván, hogy őt egy testvérországnak engedék által, mellyel három század óta ugyanazon egy dicső korona alatt jó 's bal szerencsében osztottak.

Felvirrad tehát nem sokára a nap, mellynek legfényesebb sugári királyi helytartókat budai palotájában üdvözölni, azon nap, mellyen örömeiben felriadó hazánk képviselői, nemzeti reményünk minden kinevelel májva szeretett elhunyt ősz nádorunk égő vágyással várt fensége fia erőteljes kezeibe egy lélekkel, egy hanggal letenni fogják.

Pártbilincs nélkül lép a király és nemzet választottja hazánkba, egyedül az ország valódi barátait névzen szövetségeseinek — kísérvé azon köztisztelet és bizodalom emlékeitől, melly a ritka tulajdonival tündöklő királyi herceg iránt Moldova partjainál oly lelkes egyhangúsággal nyilvánult, hogy a nemzetszerelm kiharsogván magát az ország kis terében, vigye el érzelmeit a Duna 's Tisza nagy síkjaira, el a magas Kárpátok közé és a viszhangoktól rendüljön meg a szép haza, mellynek fia a bucsuzó herceg fájdalomát ugyan fel tudja fogni, de kiket szívök sugalma nem enged kétkedni, hogy a szomszédországban tapasztalt bizodalom és szeretet édes emléke, a magyar faj lángoló hódolata, hü ragaskodása és őszinte érzelmeinek győzelmi melegével ösze fog forrni. El fogja-e István főhercegünk a fellegetek mindig oszlatatni, mellyek jóvendők körül ittott felmerülnek? tarthatunk-e számot szives 's hathatos segédletére, midőn az állások 's politikai hítek különfeleségéből származott viták keserűségében reményünk a tárggyal együtt feloszlatni készül? Igenis, ha a pártoknak tiszta szándékba öszveforrt képviselői ferliui elszárással fejedelünk törvényes hatalmát és honunk javát védvén, az arra vezető módok választásában, mellyek iránt különböznek, inkább érezni fogják a szeretnivágyást mint a gyűlölet szükségét.

XX Helyzetünk 's a reformok XXIII. febr. 12. (Mit kell tennünk, hogy virágzóbb gyár- iparunk legyen?) Tegyük fel, hogy közigazgatási rendszerünk egyszer már bizonyos civilisatioi lábra van állítva — mert most még sem az europai, sem az ázsiai civilisatioiba nem jllik — 's a földirtokban fekvő erőket még fogva tartó némely nyűgök el vannak oldva — addig ugys csak felszeg lenne minden egyes intézkedés — mi maradna további teendőnkül ez ügyben? Ellenzéki kortársaink előtt ez már nem is kérdés. Senki sem oly gyors a kérdések megfijtésében mint ők. Alig vannak feltéve, már meg is vannak oldva. A legtovissesebb politikai vagy közigazgatási problema nekik gyermekjáték. Illy könnyűséget az ember csak zsenikről képes felenni, kik a nélkül, hogy elemelnének és vizsgálódnának, fejtérés nélkül találják ki a feladatok titkát. — A honiiparnak protectio, védvám kell! — Ez az ő feleletök a feltett kérdésre. Ennek kitalálására, az igaz, nem kellett sem fejtérés, sem lángész; sőt épen ellenkezőleg, csak elhamarkodott bekapása egy félreértett idegen divateszmének és a leg-

szelso könnyelműségü gondolatlanság... Egy magában vastag énességü, antisocialis, képtelen tant, mellyet a tudomány rég — 's már az élet is elítelt, a mercantilismust, halottajból, számtalan elhunyt és elporhadt tan-társainak romjai közöl, elerántják egy szomszéd országban — mellynek sajátságos, elszagott helyzetében 's közszelleme zsbibadt vagy szerteszetirányuló 's ép azért erőlen állapotában, minden jelszó, melly egyesít, pillanatig üdvös szolgálatot tehet — felcizomázzák a hazafiság és nemzetiség lánglobogó, szívárványszíneivel, elnevezik a közgazdaság nemzeti rendszereinek és népszere kiadása, hanem a németországi belvámok eltörlése, 's a vámszövetség születése körüli érdemei alapították meg — hazánkfiainak legmegrögzöttebb bal-életéit foglalta némi tudományos rendszerbe... Meg volt már fejteve, miért nincs hatalmas iparunk: mert nincsen védve; sőt egy felnött, hatalmas szomszéd vetélytársnak martalékul van oda vetve; világos már, mint a napfény, miért nincs pénz az országban: mert kifoly a passiv kereskedés által... Tehát, hogy erős honi müiparunk és aciv kereskedésünk legyen, védvám és védvámrendszer forere! — Védvámot követel Németországon a vámszövetség; tisztán szabadkereskedés elvére alapult, üdvös intézetének agése alatt felvirágot, fonó-, szövö- 'sat. gyárpar; — tiltó — nemcsak védvámokat állit fel magának az uralkodásra jutott francia milliomasok plutocrátiája... — hogy engedhetné meg a sedani, elbeufi, roueni, fourchambaulti, decagevillei 'sat. posztó, gyoles, karton, vas 'sat. gyárosok gazdag és tömött phalanxa, hogy a honi piacznak és a honi fogyasztók millióinak idegen iparos is ajánlhassa talán olcsóbb készítményeit? Kizáró védelem a nemzeti munkának! — az övé a honi piac és honi fogyasztók! a nemzeti pedig — mi vagyunk! — és Magyarországon ki kiált védvámért? Azt gondoljátok, a községi vagy szakolczi posztók ezébe a disznódi szürposztó, vagy a szepességi lészvők 'sat.? Nem. Ezen iparosok azon szükségnek, melly őket létre hitta, megfelelnek, 's a szerint fognak gyarapodni, mint amaz növekedni fog; — megelégszenek azon tisztességes jövedelemmel, mellyt munkájök és töképenzőkkel megérdemelnek, — és eszöbbe sem jutna azon vakmerőség, hogy csekély számú osztályuknak monopoliumot követelnének a fogyasztók milliói felett. Ezt épen az teszi, kiől az ember legkevésbé várná — — a fogyasztók legfogyasztóbika és legtermékeltenebbike — a táblabíró! —

Ha a sziléziai és flandriai lentakácsok ezrei, kiket a szövö-gépek inségbe süllyesztettek, — a karton-nyomató gyáro- rok számára dolgozó csehországi gyapotszövök, kiket saját feleik és a nyomtató gyárak szerfeletti versenye a mindennapi falat bizonytalanságába helyezett, — a lyoni, manches-

Irodalom és Tudomány.

KÖNYVISMERTETÉS.

ÖSISÉG. Irta Gosztonyi Miklós. Nyomatott Pesten 1847. Trattner-károlyi tulajdona. 65 lap. *)

De jaj, csak így jár minden az ég alatt

Felfogat a nagy századok érc keze

Mindent — — — — — Berzsenyi.

Azt mondja tisztelt szerzőnk jelen munkája 28dik lapján: „ — ha lehetne bíránkra némi nehezítésünk, ez az volna, hogy régen fel nem szólaltak. Ők látták elég unalmas és fáradságos foglatosságuk közt gyakorlatilag, hogyan fejt ki a vég nélküli perlekedés a magyarban kétféle lelkiismeretet. — Láttak, miképen a többi szomszédok — kezdik sepreni a százados port. — Kétségkívül nem lett volna eredménytelen a vészharang ferlias es szünet nélküli kongatása, már abban az időben, mellyben fejlethetetlen Ferenczünk többi — testvéri kapcsolattal velünk öszefüggő — nepeit, a fegyelvilágosodottabb elveken sarkalt törvénykönyvével megjandekozta; — — nem lenne-é üdvösséges, vagy talán — elkerülhetlen, egyáltalában az országok főbirai vállaira — még azt a magasztos kötelességet is — föltenni: hogy az előttünk jobban, mint bárki előtt szünetellen kifejlődő népeletről, idoszakról idoszakra a törvényhozásokat felvilágosítani, — egyzersmind arról is oktatni tartozzanak, mi jó, vagy kártekonny eredményei mutatkoznak gyakorlatilag a felállított törvényeknek.“ (29. l.)

Ismertető e nézetben osztozván, legyen szabad mindenek előtt örömezzetel nyilvánítani, hogy az irodalom terén, hazánk egyik főtörvényeszeke elnökével, 's szerzővel ismertető tudtara legelőször, talalkozhatik. Mert ha szerzőben a jogtudást magát is hivatalu latjuk korunk ezen egyik legbonyolultabb kérdése fölötti vitalkozásra: a törvénykezési pályán, 's ép az ösiség bo-

*) Adjuk ezen röpratnak, egy érdeme kézből vett ismertetését legkisebb változtatás nélkül. A munkára netán teendőt némely észrevételeinket más alkalomra tartván fen, midőn t. i. általunk az kritikái szempontból fog tárgyalatni — Szerk.

nyodalmában annyira jartas bíró, 's — ha lehetne egy szólni — magának ezen ösiségnek némi megtörésre felállított váltófeltörvényeszek előlölje ferliasan nyit felszólamlását e munkájában olvashatni, kettős örömeinkre válhatik.

De épen e szempontból tekintvén jelen munkát ismertető, senki ne várja tőle, hogy irodalmi bonczkes alá fogja azt venni, 's olvasóit azzal untatja, E helyett

A felszólalott „országos főbíró“, a nyiltan föllépett hivatalnokot, 's mindenek fölött az „avitticitas“ tevelyeit annyira kibontó mely juristát tekintvén ism. jelen munkában, midőn azt a tisztelt közönségnek — mert Magyarország pillanatai drágák — siet bemutatni, egyzersmind kijelenti, hogy habár e thema már az előtt is sok oldalról meghanyatott, és statuspolitikai tekintetben az ez érdembeni velemények különbözök lehetnek, de juridikai tekintetben, jlesen „juris“ pereink (engedelem e Verböczyes kifejezésekért, hisz azok ellen küzd az egész kor, 's jelen röprat is) „juris“ pereink bonyodalmai tekintetéből mondom, az ösiség kártekonny, aggasztó, és sok esetben sajnalatig hü volia ismertető tudtára, eddigelelte, hogy mint jelen munkában van, fölvilágosítva meg nem volt. 'S a 11., 28., 31., 38. lapokon foglaltak, ismertető nézete szerint, csak a jogtudomány és törvénykezés melyben találhatott valóságos gyöngyök, 's részint csak szerző helyzetbeliek által tudhatott igaz tények.

Ki ezekkel meg akar ismerkedni, olvassa meg — 's kerjük vegye szivére — e jeles munkában mondottakat, gondolkozzék, 's mi födolog! tegye a teendőket. Ismertető is ezt kívánván hat tenni, szabadjon neki — magát szerzőt beszélgetve, minden alacsony dicséretes helyett annak néhány elveit ismertetni meg. 'S im illyek ezek:

„A kifejlődött tizenkilencedik század már nyiltan kiáltja: a személy nem a földert, de a föld van a személyrt, és az embernek nem az rendeltetése, hogy a földhöz ragadjon, de a birtokot, mint mindent miről rendelkezhetik, határnélküli kifejlődésre eszközül használja. (4. l.) Azert is csak hatran neki, és ne csak mindig a kozalományi jogok körül, de tekintünk be magan-polgári törvényünk viszonyába is melyekben. — Mindig csak enzel foglalkozni, amaz pedig hatterbe szoritni, mi egyéb, mint „propter vitam vivendi perdere causas“? (5. l.)

„Ezen általános korirány ellenbe az a kérdés:

1. Megallhat-e Magyarhonban az ösiség egy lyoni sem? (4. l.) Mire (u. m. 5. l.) bátran minden habozás nélkül ki lehet mondani: az ösiség, — a magyar nemzeti birtoklati rendszer magát túlélté, az többé nem állhat, annak meg kell szüntettetnie! Ugyanis

a) A birtoktagosítás az ösiség egyik föltámaszatát megdöntötte. De

b) Megdöntötte még kezzelfoghatóban az urbéri törvény engedte örökvaltság. (6. l.) Továbbá

c) Halálos, orvosolhatlan sebet ejtett az ösiségen a kisajátításnak törvénybe igtatott eszméje. (7. l.) Ezenfelül

d) A kor jelszava: okos, czelszerű földművelés, ipar, kereskedés, szorgalom, hitel! (8. l.)

e) Az ösiség, mint minden végre az eg alatt, idejét lejártá, sőt a kijavítandó magyar ősi épületben majdnem egyedüli föfal, mellyen támaszszal vagy alapvetéssel segíteni teljességgel nem lehetvén, egészen le kell rontatni. El tehát, és pedig mindenek előtt az ösiséggel; de el azért is, mert

f) Az igazság kinyomozására, ha már annak csakugyan igazságnak kell lenni, hogy a birtok mindig a törzökös első birtokosra visszaszálljon, szükséges, megüvántató hitellességgel bíró, hezagtalan eszközök nálunk hibáznak. (11. l.) Hogy pedig ezek tagadhatlan eredményei az elavult szabályoknak, mutatja

g) A gyakorlatilag kifejtett valódi állása a mai magánjogi viszonyoknak. (14. l.)

h) Ha az idő-mergette szabály annyira belé harapódzott a nemzeti test belsejébe, hogy metelye nemcsak a bört és hust emesztí, de már a sziv és lelek munkáló inait is ércni kezdí, akkor ita végidő, és a bajon, ha különben nem lehet, segítni kell seborviss kessél is. És ide jutottunk immár korunkban az ösiség eredményeivel. (19. l.)

A lldik kérdésre, arra t. i. megtette-e kitűzött kötelességet az ösiség eddig? és teljesíteti-e jövöre? (31. l.) a legatarozottabban legyen kimondva: Nem!! és annyival inkább nem, mert a korona irányában is gyöngbe a rendszert eléggé gyamolítui. (35. l.) Nekünk már oly maganjog kell, melly necsak személyt kivétel nélkül

A pünköszt ünnepek miatt jövő kedden lapot nem adhatván, legközelebbi számunk csütörtökön jelenedik meg.

terj, leérsi sat gyármunkások milliói, kiket kereset-társaik határtalan concurrentiája az előlétés legszűkebb portójára szorít s az ily gyakran előforduló kereskedési erők néha attól is egészen megfosztanak, — ha a magát krumpli-gazdaságra vetett, addig is mindig éhezett s most már épen éhenhaló irlandi földművelősat. — munkájának védelmet, tulajdonképen pedig előlétésének biztosságát esdekel s ennek következtében — nem védvámokat állítanak — hiszen épen ezek voltak leginkább az ő és nyomoruk szülői, a helyett inkább eltörlők azokat — hanem szegényi törvényt hoznak s megadóztatják az ő javukra gyárukat és landlordjaikat; — ha a vagyonszágra vergődött gyárur, azon aggodalmában, nehogy a külföldi iparosnak szabad versenyé bizonytalanabb és ingadozóvá tegye az ő már megüledett gazdagságát, — vagy azon mindennemű iparosnak természetben fekvő kívánságában, hogy a piacon csak ő árulhasson és így senkinek jobb vagy olcsóbb készítménye az övének rövidségére ne szolgálhasson, más szókkal: a monopolum ösztöne unszolásának következtében, tiltóvámokat ker s eszközül maga javára, melyeknek őtalma a nagy iparodás nélkül is kéjelemben daskálhasson — mindezt egyszerűen, természetesen, könnyen fel foghatónak találjuk. Azt sem tartjuk ellenkezőnek a józan észszel, ha a status valamely, az országban elkerülhetlenül szükséges, de különféle természetű viszonyokban fekvő nehézségek miatt, bajosan sikerülhet, s a kedvezőbb körülmények közt, tökéletesebb eszközökkel működő külföldinek versenyével meg nem bírkozható, iparág fenntartására megadóztatja a közönséget, védvám — vagy a mi ily esetben ezerszerűbb: premium-formában; valamint egészen illendőnek tartanók azt is, ha valamely kormány oly gépek behozatalát, melyek alkalmazása egyszerűen több munkás kezét tenne feleslegessé, következőleg egész sereg napszámosokat vagy független mesterembereket földönfutóvá, illő mértékben alkalmazott vámok által úgy mérsékelné, hogy az ipari átalakulás erős erők nélkül menjen véghez... Mindezt, mondjuk, természetesen találók.

De hogy a magyar táblabíró, kinek mind ezen viszonyokkal semmi köze, tűzvíz, védvámot akar, azt fel nem foghatók, ha tapasztalásból nem tudók: mekkora hatalma van rajta a szónak, melyeket nem- vagy csak félig ért, s melyek egyébiránt legnemesebb érzést látszanak kifejezni. Előmozdítani akarni a honi ipart, beesületére válik hazafini érzelmének, de nem ám politikai értelmének: azt védvámok által akarni eszközölni. Hol van hazánkban az a műipar, mely a külföldi verseny által eltiporva porban beverne s felemelkedni nem tudna? hol a gyármunkások ezrei, kiket ime concurrentia napról napra kenyerek elvesztésével fenyegetne? Csak ezeknek érdekében lehetne szó némi okosságú védvámról. De mi ilyen erőkkel sehoh sem látunk. Sőt azt tapasztaljuk, hogy mind azon iparágakban, melyek hazánkban, általános civilizációs állapotunkkal természetesen összhangzásban, gyökeret vertek, a legnagyobb biztosság uralkodik. Szűr- vagy szines posztó-, vas-, papiros-, üveg- és szeszgyárosaink sat. részéről még nem hallottunk más panaszt, mint a közlekedés módjának nyomorúsága miatt; — külföldi verseny és védvám, nem hiszszük, hogy még eszéágában is járt volna egynek is, míg ezen ódonasága a rég elkarhiztatott mercantíl-rendszernek, divatos, kaczér és minden előlételnek hodoló nemzetit ruhájában, közlünk, mint egészen váratlan vendég, meg nem jelenik s addig közgazdasági állapotaink iránt domo-ductussága által is meglehetősen felvilágosított táblabíróknak személt egészen el nem kápráztatja s hatalmas iparrali ábrándozásokba nem meírli. Ekkor is csak a táblabírák lát-

biztosítson, de egyszerűen bizonyos, nem ingadozó — mind mennyiségére mind értékére ismert — birtokot adjon ne csak az egregiusnak, de a grexnek is. (34. l.)

Mi sz. Istvántól. Verbőczytól a múlt század végeig jó volt, legalább jó lehetett, az ma nem jó; abból — tetszik, nem tetszik — kiöltünk (42. l.) — Az álladalom ne keresen a honpolgár után örökösödést, de kívánja tőle, hogy törvény útján járuljon kivétel nélkül a közteherviseléshez, a lehető legigazságosabb arányban. (43. l.)

Illdik kérdés: Mikint lehet azt (ósiséget) az egész és a magánosak háborítása nélkül, de egyszerűs mind az ohajtott ezelt minel hamarebb közlítő módon, a kor kívánataihoz idomítani? (44. l.)

1) Mondassék ki: minden birtok maradjon abban a kézben, mellyben a törvény találja. (48. l.)

2) A követelőknek kivétel nélkül adassék bizonyos batáridó egy, két vagy három esztendő, melly alatt jogaikkal előlálhatnak.

3) A perek elintézésére, a megékbeni viszonyok kiegyenlítése ugyanazokra biztósán, a többire rendeltessenek rendkívüli bírúk.

4) El kellene rendezni egy rövid eljárás módot.

5) Minden per kezdete hirdettesék ki a hírlapokban.

6) Próbáltassék egység. Ha nem sikerül, ítéltessék el a per érdemileg.

7) Becsültessék meg a birtok, és — a jószágon fekvő beruházások is. (50. l.)

8) Vagy egyszerűen törvényileg megállapítandó aránnyal, vagy pedig a bírúk által minden ide vágó körülményeknek minden egyes esetbeni józan megfontolásával határoztassék el, a kiszámított summa hányad-részevel — tartozzék megelégedni a követelő. (51. l.)

9) A mi a jószágbecsület illeti — ennek legjobban megfelel a királyi kincstárnak becsümlntája. De van a kincstárnak beruházások becsület is szabályozó a főtörvényezetek elveiből készültve összpontosított munkalata is. (52. l.)

10) Becsületekre minden bírósághoz — egy számvevő biztosság — adassék minden esetre. (53. l.)

11) Tüstit kellene felállítani egy elegendő kiterjedésű hitbankot. (53. l.)

ják meg egyszerre képződésökben a reánk látongó elszegényedés örvényét, melly felé ellenállatlanul sodortatunk s melly okvetetlen el fog nyelni, ha magunkat tőle védvámokkal nem sorompózzuk el! Az iparúzó ezen látongó örvényekről mit sem tud; az ő dolga az egész országban ürhető s ha nem is oly ragyogó mint angol és francia osz-tályorsorsói, de sokkal jobb mint a földművelő és táblabíró-osztályé. Ha valakit ily örvény fenyeget, ugy épen ezen osztály az. Ennek volna hát szüksége védelmező sorompók-ra; a földművelést kellene virágzóbb, vagy inkább, gyümöl-csözöb állapotra emelni, — a mit ugyan nem körül sorom-pózás, hanem épen ellenkezőleg, a vidámbb és élénkebb mozgásának útjában álló gátok és sorompók elhárítása által lehetne elérni. De a táblabíró annyira begyöbe vette az új mercantílis theoriát — miszerint csak a gyáripárt kell ápolni, nagygyá és hatalmassá nevelni, hogy árnyékában a földmű-velés is, dús kényelemnek öülhessen — hogy költői nagy hajlamánál fogva képes magát még gazdagnak is képzelni, csak dús gyárosokat láthasson. Azért, hogy az országhörül-vám sorompók felállításában — melly dolognak elintézésére az angol parlament legalább is tíz évi előmozdítást szánna, mind a mellett is hogy az indirect adók kiterjedt rendszerének segítségével ott a legkönnyebb dolog a legteljesebb iparistatit-kának jutni birtokába — hogy ezzel tehát időt ne veszte-gessen, a táblabíró rögtön fel is állította a védvámrendszert, a legszigorúbbat, melly valaha — nem gyakorlatban, ha-nem valakinek csak képződésében is — létezett: sorom-póval vette körül „min den hon polgár” lakát! Ezen in-tézkedésnek legisztelességesebb és kíméletesebb neve „szép illusio”; a földművelés miatta fel nem vult jobban, mint volt — az idő igen kurta is lett volna rá —; a táblabíró meg nem gazdagodott, sőt mindinkább közelit a csödéhez, — és a honi műiparnak az enthusiasmusmelege által hajtott új sarjadékai, mint ivergházi növény a szabad levegőn, egy-másután hervadoznak le. *) Ily formán sehoh és sohasem mozdították elő a gyáripárt. Ennek tenyészésére három kell: töképezés, dologértés és piac. A hol ezek nincsenek, ott sem védvám sem semmi nem fog teremni egyszerre gyár-ipart; de a közjólét és műveltség gyarapodása lassankint mind a három kelleket kifejteni, és ha természetellenes erő-tetésekkal a dolgok folyamát meg nem zavarják, ily gyár-iparnak adand lételt, milyen az ország égalji, népességi és civilizációs viszonyaihoz illik.

Az árjegyzékek. I. Ezen lapok már többször igen helyesen figyelmeztettek arra, hogy a különféle áruczikkék ára nem egyformán változik, és hogy általában az utolsó fél-század alatt az ipartárgyak minden kivétel nélkül tetemesen, némelyek alig hihető arányban süllyedtek, még ellenben a nyers termékek és életneműek ára aggasztólag felrugott!

Ennél a socialis viszonyokra nézve fontosabb körülmény alig lehet; mert ha tagadhatatlanul onnan származhatik csak ezen komoly következményű és felette súlyos ár-aránytalanság, mivel az első nembeli tárgyak kelletlenül nagyobb men-nyiségben kínálkoznak, az utóbbiak pedig a mai fogyaszt-

*) Legújabb az „Életképek” 6dik száma hozza azon tudósítást, hogy Dézsen a „védegyelet” gyűlést tartott, de nem volt mit róla feljegyezzen a tollívó. — A jegyzőkönyv is elhányódott. — A honi kelmek számára állított iparműtár megbukott, és — a mi igazán szomorú — egy nagy költséggel felállított börgyár is megszünt dolgozni — perse, a forgatóke elégtelensége mi-att. — Valamennyi megbukott magyar ipari vállalatnak, mind ez a története: vagy dologértelenség, vagy töképezés hiánya miatt ezelt el mind egyik. —

12) Lehetne — a mindennapi forgalom és hitelkezésekről rendelkezni, eikben azt értvén szem előtt, hogy a tulajdon ugyan már a tetleges birtokosé, de a jogkövetelők kité- gítésére szolgáló sommak a birtokos irányában minden esetre idegen tulajdon képeznek.

13) A korona már előbe lepett jogaival, ugy szinte öt szenvedőleg érdeklő peteivel a többi országbeliekkel egy vonalba esven — mi örökösödési jogot illeti, azt — — kellene a köz-terhek megállapítása alkalmával méltó és aránylagos számba venni.

Ezekben központosul (folytatja szerző az 54. lapon) nézetünk, hogan lehetne elavult ósiségi rendszerünket kiegyenlíteni, vagy hogy a szokott tárgyhoz onnal szeidelemben szóljunk, simuljunk, már újabb törvénykönyvünk előttük álló töredékének — mert a mi eddig történt, csak töredék, minek azonban töredéknek maradni nem szabad, de nem is lehet — műszával élve, a csak követelésben levő jogokat kisa-játítani, és az új derű- lő korhoz, és annak rendszeréhez idomítani, tűzész nélkül, és hogan kellene az idetlen késeltetés, habozás, idomulástás által különben kerülketlenül annál bizonyosabban, ha nem is a szó egész valóságában, de mégis felgmeggid veres tentával nyakunkba irandó „uti possidetis” hatalmas szavait és azoknak ter- mézet-törvény elleni következtéseit megelőzni Actas urget; az idővel meg kell alkudni. Pedig gondoljátok el, mi pont krol hangzottak e hatalmas magasztos szavak? *) — Ebben magyar! ne késs, elni siess, későn ne járj; különben, ha lakolsz, ma gadsnak, ne másnak tulajdonítsd. (55. l.)

Ne ábrándozunk tehát — ezek vezszavai — s ne kétes kedűnk. Itt az idő! Jó királyunkkal, önmagunkkal kezelt fogva, bölcsen, fontolva, minden oldalról jól meglányva. El minden indulatossággal, minden viszálykodással, bár honnét is to-lakodó onzessel. — Elé te veled, nagyot egyedül teremtővel, önmegtadadás! — Mindnyajunkra szükség van. Nincs szá m- feletti, csak az, ki drága személyét a közjó elibe állítva, magát azá teszi, bérki, és hol is legyen az. — Nem ki kezén? hitől? de mi! — Egyedül jelszavunk: Jó királyunk! Hezánk! —

*) A nyajas olvasó pedig kétség kívül azt fogja most „elgondolni”, melly helyről, és ki által jön e komoly figyelmeztetés? —

Áshoz képest kelletlenül kisebb mennyiségben árultatnak, akkor közönyös nem lehet a statusra nézve, ha némely fen- álló intézetek az első nembeli tárgyak előállítására inkább szolgálnak, mint az utóbbiak bővebb természetűsére, mert akkor a status közvetelti teherrel és közvetlen áldozatokkal fogja eszközölni: hogy az első nembeli tárgyak a szükségesen feül, az utóbbiak a szükségesen alul fognak kiállítatni. Mint-hogy pedig a szükségesen felül tárgyak értéknélküliek: látni való, hogy ezen uton a termékek a helyett, hogy érté- kesítettének, meglévő értékeket is elvesztenék, azaz a va-la mi drága munka és időpazarlással — sem mire vál- toztatnák által — míg ellenben azon tárgyak természetese el- hanyagoltatnák, melyek fogyasztásából a statusra ezer baj háramlik, és melyek nélkül a status fő czélja el sem érhető.

Alig hihető, de azért mégis szomorú igazság, hogy ezen tárgy kellő figyelemre eddig nem lón méltatva. Az ember azt gondolná, hogy, mihielyt észrevétetik, miképp egy czikk ára csökken, mert szerfeletti mennyiségben kínálkozik a piaço- kon, tüstint annak további előállításával felhagyjanak és annak természetűsére törekedjenek, minek ára nőtton növe- kedő kaposságánál fogva naponként felszökken, és hogy ezen változás magától álljon be a nélkül, hogy az közgazdászilag sürgettesék. Pedig még sem ugy van. Sokan ugy vannak meggyőződve, hogy gyapotfonás nélkül a status fen nem állhat, annyira, hogy még kötelezni is szeretnék a statusat an- nak rendkívüli eszközökkel is előmozdítására!

Ez nézetünk szerint szörnyű rosz számítás, mert nézzük az árjegyzékeket a nagy világ-piacokon:

Trie stben 1845ben martius 24kén ez volt a gyapot- fonal különféle számainak ára:

	legkisebb	legmaga- sabb ár
Water twist 6 — 8 sz. ang. font kr	22 1/2	23 1/2
— — 10 — 14 „ „ „ „	23	24
— — 16 — 24 „ „ „ „	25	26
— — 28 — 32 „ „ „ „	29	30
— — 34 — 36 „ „ „ „	35	36
— — 38 — 42 „ „ „ „	41	42
Fehér máltai mázsa „ „ „ „	41	46
Szmyrnai „ „ „ „	50	85

Ugyanott 1847ben majus 1jén ezen áruczikk ára ez vala:

	Martius 24kén 1845ben	Majus 1jén 1847ben
Water twist 6 — 8 sz. k. ang. font kr	22 1/2	23
— — 10 — 14 „ „ „ „	23	23 1/2
— — 16 — 24 „ „ „ „	26	—
— — 28 — 32 „ „ „ „	31	—
— — 34 — 36 „ „ „ „	35 1/2	—
— — 38 — 40 „ „ „ „	42 1/2	—
Máltai fehér mázs f. „ „ „ „	35	43
Szmyrnai „ „ „ „	43	75

Ebből tehát láthatni, hogy két év alatt alig történt válto- zás, és azon kevés, a mi történt, inkább süllyedésre mint ár- emelkedésre mutat, mi annál rendkívülbb tünemény, mi- nél általánosb volt e két évben minden egyéb tárgyak ár- emelkedése, mint lejjebb fogjuk kimutatni, és minél drágább lett azóta ezen czikk nyers anyaga, a gyapot maga, melly- nek árjegyzéke a két évben ugyanazon napokon ez vala:

	Martius 24kén 1845ben	Majus 1jén 1847ben
Északamerikai gyapot mázsa	19 — 24	34 — 38
Surat — — — —	18 — 20	27 — 30
Mako — — — —	26 — 28	39 — 45
Subugé — — — —	20 — 21	32 — —
Uso — — — —	19 1/2 — 20	31 — 32
Kirkagáz — — — —	21 — 23	32 — —
Cassaba — — — —	25 — —	32 — 33
Maczedoniai — — — —	18 — 20	31 — 33

Ebből világosan kiséül, hogy a gyapot több mint 52 procentnyi árfelszökkenésének daczára a gya- potfonal nemcsak fel nem szökkent, hanem inkább a piacok mindenzütti túllárászába miatt vissza ement, mi a fonógyá- rok nyilvános kára nélkül meg nem történhetett, és ily té- nyek ellenében, ily világos kereskedelmi számok elvitáz- hallansága daczára is fonógyárak felállításával ipari, keres- kedelmi és közgazdászati tekintetben czélszerűleg le- hetne intézkedni? Valóban nem! és mivel magánvállalkozók ily körülmények között egyáltalában tökéket nem veszélyez- tetetnek, nézzük, mit követelnek a statustól, hogy mégis fenállhassanak:

Azt mondják, egy 11,000 orsóval felszerelt fonógyár ujjonnan felállítva a belföldön belekerül 264,000 ft pgőben; Schweizban, p. o. hol a szabadkereskedés elvei már előbbre haladtatták az ipart, csak 242,000 ftba; ha pedig már 12 év óta dolgozik és törleszi beruházott tőkéjét, csak 96,800 ftba. Ennél fogva az évi költség az elsőnél még 74,960 ft, míg ez az utóbbiaknál 65,276 és 50,320 ftba megy.

Most, és erre különös figyelmet kérünk, nézzük, mit ál- litanak elő ezen tőkék beruházása által belföldön és Schweizban?

	Belföldön	Schweiczban
40 számú fonalat	264,625 font	280,408 font
60 — — — —	165,375 „	183,493 „
80 — — — —	99,250 „	110,124 „

Igen természetesen e szerint, hogy az előállításí költség a fentebb érintett három rendbeli gyárra nézve így áll:

	Belföldön	Schweiczban
40 számú fonalnál	17 ft	13 1/2
60 — — — —	26 3/5 „	21 3/4
80 — — — —	45 1/2 „	35 3/8

Mind ezt tehát védvámval, vagyis a külföldi olcsó fonál kitélítésével követelik a fonók, hogy a status kiegyenlítse, mi már a mai vámreformi mozgalmakkal egyáltalában meg nem egyeztethető. De minthogy ez még nem elég, mert nemcsak 12 év óta dolgozó és tőkétüket törlesztő gyárak vannak,

hanem bukása rika még mindig nyers a ség elm rányiság hát, ho malra, i zolt lök olesőbb állhatna szat sul nallal g (mintho szer álta s a t p az ipar Ebb hogy ár ki szüks ni, mik nének p donból 15kérő und Fab Baumwe meist s L o stoffe, c nigen sz machen Liv hónapai 1846ba megállít elött, v minél fog időre, s Ily nára ne tanak, NÉ RÖL. * denütt ü — de fa kal fogva inkra, a régi szo nunk k melly el — Szer pályája még jó val, ma nyáron 's borús ladásna sa váln nyárutó bő arat nemde nak falu lépven tak bár irtja gy helnek ni, és t nyár ált ideje va denék éven át három át ismerke De Min nak szo kell len kesnek. Többny ző, kár minden házikó ben ar abban a loság, i lény, u ki falun ő látja alkalmá jegyző, érzelket cumded egy kor háza ni mélyt u falu gy Tek *) rövid e nyujt s zonyosa

hanem olyanok is, melyek a mostani birtokosoknak elődeik bukása által csak 25% tökébe kerültek, és mert Északamerika még a legújabbban leszállított vámjegyzéke után is, még mindig 20 procentnyi vámmal védi a fonókat, mely vámtól a nyers anyag közelítőleg a szállítási, biztosítási költség elmaradásánál, az életszerek olcsóságánál és az adó parányiságánál fogva 35% védvámval fölér: nyilvánvaló tehát, hogy ha a status olly magas védvámot nem szab a fonatra, miszerint mind ez, és még az angol minden behúzott lőkéket régen egészen törlesztett gyárak még olcsóbb kiállításra is kiegyenlíthetők, új fonógyárak fel nem állhatnak, hanemha a szövő ipar, kereskedés és közgazdászati súlyos károsításával, mert az ipar csak olcsó fonallal gyarapodhatik, a kereskedés illy tulajdonságú (minthogy szelidebb nem használhat semmit) védvámrendszer által érzékenyen megszibbaszthatók; a közgazdászati pedig jónál üdvös eredményre nem számolhat, ha az ipar és kereskedés csökkenésére alapítja intézkedéseit.

Ebből tehát azt lehet csak jón logikával következtetni: hogy ámbár nem rosszabb állapot, ha egy ország maga állítja ki szükségeire a fonalat, mégis késő azokkal most kezdeni, mikor illy magas védvámot még az iparisták sem merének pártolni, mikor Manchesterből, Liverpoolból, Londonból végtelenek a panaszkok. Manchesterből április 15-éről azt írják: Jede kommande Woche in Spinner und Fabrikanten in einer schlechtern Lage, als die frühere. Baumwolle steigt im Preise, während Garn und fertige Waare meist stationär auf den niedrigsten Preisen bleiben. etc.

Londonból április 17-éről: Der hohe Preis der Rohstoffe, die so geringe Nachfrage und der Geldmangel vereinigen sich um die Lage von Lancashire sehr verwickelt zu machen. etc.

Liverpoolból azt írják április 17-éről, hogy az év első hónapjaiban csak 148,804 köteg gyapot vásároltatott be, 1846-ban pedig 269,564 köteg; hogy a gépek mindenütt megállítatnak, minthogy csak két alternatíva van a fonók előtt, vagy maga magát megfontani, vagy fonni megszűnni, minél fogva most Manchesterben 13,500 munkás csak rövid időre, 5500 munkás épen nincs alkalmazva!

Illy körülmények és az árjegyzék illy adatai nyomán fonásra nem indíthat a logika, kivált mikor mások másra indítanak, mint közlelőbbi cikkünkben látandjuk.

NÉHÁNY SZÓ A FALUSI ISKOLÁK ÁLLAPOTJÁRÓL. *) A nevelés szent ügyének serkentő anyaga mindenütt ügyeskedik szellemét a hon édes kebelében elásztatni, — de fájdalom! még sok helyen nem a legnagyobb karokkal fogadtatik. — Vessünk egy tekintetet falusi népiskoláinkra, emeljük fel a pillanatunkkal azon ködfátyot, mely a régi szokások majd kiirihatlan esemetét leplezi, 's borzadunk kell, mert ott a hanyagság olly forrására akadunk, mely eláradásával a népet tudatlanság örvényébe süllyeszti. — Szerencsétlen szokássá vált az falukon, hogy a tanuló pályája Mündenszentek után nyitatik meg, 's a vitorlavasz még jó formán nem is üdvözöl bennünket kellemős napjával, már vége azon arany időnek, vége egész tavasznyáron, és őszön; így hát csupán télen tart, mely szomorú 's borús évszak alig enged némi csekélyt tért a — — — haladásnak által. — Ezt épen úgy tekinthetünk, mintha szokásá válnék nyárelő kezdetén szántani, nyárhóban vetni, 's nyáruztó napjaiban a kikkelt gabonát learatni. Lenne-e akkor bő aratás? vagy csak üres hanggal kimondva aratás? — nemde vetnivaló magot se gyűjthetünk? — Illy lábon állnak falusi iskoláink, mert a paragon felnőtt gyermekek belépve a szent falak küszöbén: mit három hó alatt felfogtak bár a legügyesebb tanulóktól, a hátralevő kilencz hó kiirtja gyöngye fejükből, 's így mindig újra és újra kezdenek a tanuláshoz, így kell nekik 9—10 évig csak olvasni, és tűrhetőleg írni megtanulnak. — Ez igen nagy baj, — nyár által azért nincs dívatban az iskolabjárás, mert munka ideje van, ekkor pedig a sorúttal fiúk haszonvehetők. Kezdenék csak el 5. 6 éves korukban a tanulást, 's folytatnák éven át rájuk fordított szorgalommal, nem kellene 9. 10 év, három is elég volna arra, hogy a szükséges tárgyakkal megismerkedjenek.

De itt rájok fordított szorgalmat említék. Minden falunak van épülete, mely épületet iskolaháznak szokás nevezni, 's ha iskolája van, olly egyének is kell lenni, ki benne oktatást ad a szomjas-elméjű gyermekeknek. — Kezdjük el tehát először azon épület leírását: Többnyire roskatag házikó, — ezen házikóban lakik a jegyző, kántor, tanító, és sok helyen a harangozó családostul, mindenestül; — de tán nem is jól mondám házikó, mert házikó alatt egy igen csekély épületet lehetne érteni; 's ebben annyian, mikép lakhatnának? — igen, igen, abban annyian laknak. Ez majd megfoghatlan, bár tiszta valóság, mert: valamint az istenség három személye csak egy lény, ugye négy személy is csak egy test, egy lélek; t. i. ki falu a kisdedeket tanítja, felserdült 's meglett korukban ő látja el a szentegyházban tartatni szokott isteni szolgálat alkalmával szükséges énekekkel; ő kormányozza őket mint jegyző, 's még a végtisztelést is megteszi, mert a meghílt örzékeken tetemek felett elzengi a könyvársztó — — — circumdederumot. — Van azon házikónak két szobája is, és egy konyhája, udvara pedig egész határ, egész falu, mert háza nincs elkerítve. Egy szoba a családé, hol a 3 4 személyű egy test vonja meg magát hozzátartozóival, másik a falu gyermekeié.

Tekintsünk be tehát az iskolába, ha már olly közel vagyunk. Szivesen közöljük ezen egy segédtanító tollából folyó rövid de há rajtot falusi iskoláink állapotáról, talán alkalmas nyújt eszmecserékre, melyek, ha nem mindjárt is, később bizonyosan a kérdéses ügyben javulást eredményezendnek.

S z e r k.

gyunk. — A csikorgó tölgy-ajtót benyitva roppant nagy-ságu asztalt látunk a közepén végig nyulva ingadozó lábakkal, 's az asztal oldalainál két csikorgó löczt szomorkodni, mintha sajnálnák, hogy az asztalozhoz nem adtak nevelésbe. — Az ajtó megett szalmából font ág negyzeglábnyi párnával, 's két pokroczsal ellátva a segéd számára (hol t. i. illyen van) — egy kissé távolabb káposztáshordó büszkölkedik kellemetlen szagával; a kályha közelében burgonya-rakás, de még is deszkák közé halmozva; a kályha mellett sütő-teknő, guzsaly, ostyásító-vas, 'sat. — itt-ott azt is szemlélhetni, hogy a ludak is az iskolában hízaltatnak. — Szellőztessük ki azon büzt, 's minden jó lesz, — igen! ha a falbatapasztott ökölnyi ablakok megengednek. — Oka-e mind ezen rendtelenségnek a szegény tanító? igen, azt gondolják sokan, hogy egyedül ő az oka. — De most fontoljuk meg, egy tenyérnyi szobácskáján kívül semmije, hová rejtsé tehát szükséges gazdaságát? vagy tán Diogenesint mindenét elvetve egy hordóba költözködjék?

A felelővölök zúgolódnak, ha a tanító külső gazdasággal foglalkozik. — Minden ember azért él e tágas világban, hogy munka által szerezzé meg életmegt; — azon jutalom, azon szolgabér, mellyel a tanítót ellátják, igen csekély, 's olly igen kevés, hogy abból kijönnie teljes lehetlenség. Sokkal könnyebben esnek a gyermekek szelid körében úgy szőlőv mulatnia, mint izzasztó fáradsággal a külső gazdálkodással törni tagjait. — Minden tanítónak segédként kell először működnie, 's ezeknek mi a fizetésük? — országszerzte vagy semmi, vagy tiz, husz, 's legfeljebb harmincz forint váltó czédulában. Mig egy ifju iskoláit átutlja, míg a képezdének oklevélre szert tehet: szorgalmas szülőinek segélykezeit annyira kifárasztja, hogy tölük többé u. y szőlőv mit sem reményelhet. Ekkor az igaz okleveles tanító, mehet a nagyvilágba szabadon, de még is, mi az illyen egyének évi díja? — Vegyük fel Tolna, Baranya, 's még több illy megyéket, a szegény segédtanítókat mikint jutalmazták? Semmit, vagy itt-ott, a mint már említém, néhány pár forinttal; 's most azon kérdésre jöhetünk, mikép ruházhatják magokat? — a zenében ök többnyire jártasok, koremszákban muzsikálhatnak, itt gyűjtenek egy két krajczárt, hogy a legnagyobb szükségét nyakukról elűzhessék, — 's mindezek éjen-át történvén gondolhatni, milly vidor kedvel lépnelek iskoláikba. — Göröngyös tehát e pályának kezdete, göröngyös a folytatása, és még szomorubb a vége.

Jöjjenek tanítónak aggott napjai, köszöntse meg őt a reszkettető vénség komoly óráival, — vajjon minő sors várakozik számára? — A legerényesebb, 's legszorgalmasabb tanító is hall népeitől illy szomorú szavakat: Kántor uram? — rövid czérnán függ biz ő kigyelme mi nálunk, a mint befogadtuk, ugy ki is lödithatjuk. — Nem azt akarom itt említeni, mintha a tanító vétség nélkül kiküszöbölhetnének, hanem az érdeket, miben a közlelőségünk fekszik.

A tanító aggott napjaiban kénytelen leköszönni hivataláról (ha ki nem teszük) nem azért hogy szerzeményéből már megélhetne, de a sok gyűnt unja meg, 's a sok szűr beszédek, melyeket némelyli játszékedvő feljebbvalójától 's a helyes lakóitól szenvedni kénytelen. — A feljebbvalóktól lenézetik, az alsóbb rendűeknél semmibe sem vétetik, mint lürje tehát rá mért állapotját? Csendesen, elfojtott szemrehányás mellett várja el szükölködő családjával azon percet, mely földi künjaitól megszabadítsa, 's elérkezvén végórája, nyugodt helyére kísértetik, hová olly sokakat maga is elkísért t. i. a — — — temetőbe. — Soraimból azt gondolják, hogy illy fáradhatatlan tanítónak, ki napjait csupán hazája boldogítására élvezé, épen semmi jutalma nem lenne? semmi emléke? — — — ő van jutalma, van emléke is: — — — kis fakereszt ékesíti sírhalmát, 's árváinak könyei kérenek számára egy sokkal edesebb életet, mellyet valóban — — — meg is érdemel — — — szigorú de annyira üdvös — — — tetteiért. — F e l l e n e r A n t a l, s. tanító.

BUDAPESTI HIRHARANG. Mondottuk már, hogy nehezebb és szövevényesebb színházat igazgatni, főképp nálunk, mint országot kormányozni, 's ezen állítás most ismét bizonyult. Mult pénteken estig ugyanis gróf Ráday és Bajza közt annyira haladt az egyezkedés, hogy az utóbbi csakugyan határozottan elfogadta az igazgatóságot; azonban egy két nap mulva némely eleinte csak mellékeseknek látszó körülmények elintézése ismét tetemes véleménykülönbséget szült, mely a szerződés végképi megkötését újonnan továbbra halasztata, mert színházigazgatás körül több olly apró nehézség is gördül elő, melyek eleinte igen csekélyeknek látszanak, 's csak gondosb vizsgálat után tűnnek föl nagyon is nevezetesebbeknek, valamint például gyakran megtörténhetik, hogy a legnagyobb szerű örömvénye egyellen parányi, alig látható ékecske vagy csavaroska is egész működésében megzavarhatja. Különösen a hatáskör szoros meghatározása az, mi legnagyobb figyelmet érdemel, és igen bonyolultvá teszi az egész kérdést, mert Bajza már volt igazgató 's igen jól tudja, mennyire akadályozva volt minden czélszerű és gyors mozgásban az akkori igazgató-választmány által, igen természetes tehát, hogy gátoló függést egyesítől sem ohajthat, mert illy esetben könnyen alakulhatna valami titkos, vagy nem titkos értesítő Camarilla, mely a főfelügyelő és igazgató közt állva, hatása által az elsőre, az igazgató működésében kijátszhatná, vagy legalább akadályoztatná. Ellenben azt is igen természetesnek fogja mindenki találni, hogy a főfelügyelő is meggondolja: mit tartson meg magának és mennyit ruházzon az igazgatóra, ámbár viszont, ha igazgatót csakugyan akar, azt sem szabad felednie, hogy e fontos hivatalú saját becsét érzi és valóban arravaló férfi csupán ugy vállalhatja el, ha eléggé tág hatalomkörö nyitlatik neki. Egyébiránt a támadt véleménykülönbség dacára is reméljük, hogy az egyezkedés csakugyan mégis meg fog történni. — Egy szép hölgy eltűnt Budapestről, 's történetesen ugyanazon időben egy derék fiatal ember is elveszett a

városból, 's csakugyan hire szárnyalt, hogy falun találkoztak a fiatalok és örökre egyesültek. E hírt azonnal tudaták a fővárosban némely irigyek a hölgy atyjával, 's fölszólták őt, hogy álljon hathatós boszut a titkon elávozottakon; de ő lemondó sohajjal csak ezt válaszolá: „Ugyan minek, hiszen elég az, hogy egymással házasságra léptek!” — Visegrádra mult vasárnap sokan rándultak gőzösen Budapestről, 's meggyőződtek, hogy a romokat még eddig senki nem hordta el, 's e szerint ezen hír is olly alaptalan volt, mint sok más. Tán csak azt gondolák e hír terjesztői, hogy a visegrádi romokat nemzeti museumunkba akarják szállítani? Mi már magát a mulatságot illeti, az leginkább abból állott, hogy a teljes czimű vendégek többet izzadtak és rosszabbul ebédelték, mint Pesten, de legalább mégis kárpótlásul háromszor annyit költöttek vala, mint költöttek volna Pesten, és lehet-e ennél több élvezetet követelni reggeli hét órától esti hét óráig? — Mátyas fia* Szigligetitől már másodsor is adaték 's ismét tetszésben részesült, ez alkalommal egyszersmind meggyőződénk, mikép János jellemzésében csakugyan nem szerző a hibás, hanem Egressy Gábor, ki valódi „Hanszlík“ lovogot csinált belőle, mikép egy ismert történetről nevezi, míg Szigligeti szilárd jellemű derék férfiak kívánta őt rajzolni, kinek trónra nem juthatását sajnálnunk kelljen. Történeti adatok nyomán igen valószínű ugyan, hogy János valóban nem igen hasonlita szellemi nagyságban atyjához, 's ekkor Egressy fölfogása igen helyes vala, de a szerző akaratának semmi esetre nem felelt meg. A királyné jellemén is sokat rontott a rendkívül rosz előadás, mert Szatmáryné valószínűs kisvárosi hentesné csinált belőle; neki vannak jó szerepei, mikben igen örömet látjuk őt, de a művelt Beatrix királynőt tökéletesen tönkre tette, mert illy nő, minőnek ez ábrázoltaték, Mátyas király bizonyosan egy hétig sem tartott volna meg palotájában. — A vendég táncművészek második előadása sem birt nagy közönséget vonni színházunkba*), 's a jövedelemből díjak is alig kerülhetek ki, pedig bizony jól tánczolnak**); de hiába, a közönségnek most azok számára nincs pénze, kik éheznek és sirnak, mikép adhatna tehát pénzt azoknak, kik jól esznek, isznak, mosolyognak és tánczolnak tánczaikat járják! — Mivel már épen tánczról szólunk, tehát szépen kérjük a nemzeti színház rendezőségét: fogadjon föl egy derék cigányt, kinek kötelessége legyen észszerűen magyar tánczjátékot játszására megtanítani, mert valóságos kiáltó botránv az, mikép most a tánczjáték huzatnak; már az is elég baj, hogy roszul tánczolják szinpadunkon a magyart, és az illy pogány zene épen megutáltatja a magyar tánczot. — Több férfi szabótól hallottuk, hogy egy új kabát varrásaért ugyanannyit kell fizetni, mint egy ócskának megfordításaért; igaz ugyan, hogy a drámaírást és fordítást nem hasonlíthatni a szabómesterséghez, mellyel adosokat lehet szerezni, míg amazzal csak adósságokhoz juthatni; annyi mindazáltal mégis bizonyos, hogy a fordító fáradozását is meg kell fizetni, ha akarjuk, hogy becsületesen fordítson, mert meddig például a „Nagykor“ czimű vígjáték fordítója csak tiz forintot kap tisztelet-(D)díjúl, addig ne várjuk, hogy színházunk könyvtára jó és érdekes fordítványokkal gazdaguljon. — Mult héten a játékszini választmány egy „Fiatal nagynéne“ czimű vígjátékot fogadott el, mellynek szerzője a kéziraton nincs megnevezve. Művének jó sikert ígérhetni, ha tetemes rövidítéseket viend rajta véghez. — Sokáig nem tudtuk, miért bukik meg Budapestén olly igen sok kocsmáros, dacára annak, hogy vendégeiket libáknak nezik 's paréjjal hízalják és vizes borral itatják; most azonban sejteni véljük e szomorú körülmény valódi okát. Sok kocsmáros tudniillik valóságos kézpénzzel eteti vendégeit, a mennyiben rézből is van pénzünk, és majd minden vendégfogadóban található rézedényeket, mikről a czinezés lekopott. A hatóság igen jól tenné, különösen Budán, honnan több panasz hallottunk, ha ezen pazarlást a kocsmárosoknak megtiltaná, és kissé ügyelne a tilalom megtartására, mert a rézpénz még a nadrágzebben is alkalmatlan, a gyomorban pedig épen veszélyes bjakot okoz. — Mult csütörtökön a pesti járdán egy bérkocsi majd lesodra lábainkról, már kérdeznünk akartuk tőle, nem tudja-e, hogy kocsiának tilos a járdán haladni, midőn láttuk, hogy a kocsiaban épen egyike ült azoknak, kiknek kötelességük ezen tölk származó tilalmat szokott „erélyességgel“ föntartani; természetes tehát, hogy tüstint elhallgattunk, mert törvényt hozni és egyszersmind megtartani igen nehéz. — Mint tudva van, az újdonságírók, mivel, mint általában nagy férfiaknak, mindig megakadt kalapjuk, addig zsigolódtak az alacsony boltornyók ellen, hogy e baj most már tökéletesen orvosolva van, 's minden nagy férfi emelt fejvel sétálhat végig utcáinkon boltjaink mellett, és akadálytalanul legeltetheti szeméit, ha nem is a gyönyörű nyári kék égboltozaton, de mindenestre legalább a szentes ponyvákon. Ezen városi baj megszüntetése mindazáltal most országos baj előidézésével fenyegeződik, mert számos gondos falusi apa attól kezd rettegni, hogy reménydus fiaik, kik végző kiképeztetés kedvéért Pesten mulatnak, most már rendkívül megszokják majd fejökét magosra tartani, a hajlongástól pedig egészen elszoknak, 's ennél fogva a mai világban ohajtott kintő szerencséhez nem juthatnak. Lám, a legjobbnak látszó rendszabály is milly veszes következményeket szülhet! — Néhány nap előtt egy fiatal vőlegény fiatal menyasszonyával boltba lépett, és mindenfélét vásárolt, miben a menyasszony szive gyönyörködött, mert nem kell feledni, hogy legyen bár a menyasszony szive olly kicsiny, mint a zsemlye, a vőlegény ellenben olly nagy, mint a legnagyobb elefánt, mégis nemcsak a

*) Dehogy nem! hiszen a P. H. újdonsza mondja, hogy közönség is eléggé nagy számmal látogatta előadásait. — S z e r k.

**) Tánczuk csak megjárja: kivált ha aesthesist nem keresünk benne. — S z e r k.

nagy vőlegény fér el kényelmesen az említett szivecskén, hanem mellette keimékn és csecebecséken kívül még négylovos hintó, meg 'sat. 'sat. is helyet foglalhat. Végre még egy ruhekemének, és pedig selyemnek kívánt birtokába jutni a szép menyasszony, 's a vőlegény elfojtott sohajjal ehhez is megegyezését adá, de azon föltét mellett, hogy tizenhat forintnál drágább ne legyen a selyemruha, mert, mikép tréfásan tevő hozzá, takarékosnak kell lenni a mostani szűk időben, és illő, hogy a nő a férj akaratának engedjen. Történt azonban, hogy a megtetszett kelme ára huszonegy forint vala, miből a kereskedő nem akart engedni, ámde segített magán a szende menyasszony! Mig tudniillik a boldog vőlegény félrepillantott, a hölgy titkon öt forintot csusztatott a kalmár kezébe, szemével intett neki, 's hangosan folytató az alkudozást. Az ügyes kalmár darabig még vonakodott, de végre természetesen csakugyan átadá a kérdéses kelmet — tizenhat forintot! A boldog vőlegény most már férj, 's az „ügyes“ menyecske alkalmasint gyakran meg fogja izszasztani homlokát. — Sokszor írunk már a háziurak visszaélései és kinövései ellen, sokszor kineveltük őket, és ők alkalmasint még többször minket, ha megmondolták, hogy mi csak adózók vagyunk, ők ellenben szabad tehát elhalgatnunk egy pesti háziurról, mikép az szóról szóra történt mult szent György napján. Egy kereskedő fölküldé ezen emlékezetes napon a szállásnézt, mely évenként áll ezerkétszáz jó forintból egy boltért, 's két sötét, de azért mégis igen nedves udvarszobáért. Másnap magához hivatá a háziur pontosan fizető zseléért, és kegyes ünnepegyességgel illetén igéket intéze hozzá: „Ön igen becsületes, iparkodó családja, mit én rendkívül tudok méltányolni a mostani erkölcselen világban; ön ezenkül öt hónapig veszélyes betegségben szenvedett, kereskedési ügyeinek tetemes kárára. Én tisztá szivemből sajnálom önt, 's baján csekély tehetségem szerint örömet segíteni kívánok. Ennél fogva tehát tudja meg azon határozatomat, miszerint az ön által eddig fizetett szállásbért mostantól, nem mint eleinte szándékozáim kétszáz, hanem csupán száznyolcvan ezüt forinttal emelem magasabbra.“ Ha valaki szeretne ezen példátlan nagylelkűségű háziur lakosává lenni, örömet készek vagyunk öt utba igazítani, mert nem tréfát, hanem valóságos lényt mondottunk el. — Többször volt már monda, hogy a budai hegyekre, a rendkívül rossz utak miatt, igen nehéz följutni, 's e baj most egy új és egészen váratlan csapás által még legyőzhetlenebbé lön; ezelőtt ugyanis szamarak állottak készen azok szolgálatára, kik gyalog nem bírtak a hegyekre kapaszkodni, de most ezen jótékony intézkedés is megszűnt, és szomoruan kell kimondanunk, hogy Budán nincs többé szamar! Bizonyára vannak sokan, kik azt hinni nem fogják, 's csakugyan nem is tagadhatjuk, hogy valaminek Budán, ugy Pesten is elég szamarat láthatni még; igen, de ezek mind vizet hordanak, vagy egyéb hasznos és nehéz szolgálatokra alkalmaztatnak, 's magosra, szép hegyeinkre szamarak segélye által többé nem juthatunk. Ha tehát vannak házinkban valahol ily szolgálatra alkalmas szamarak, valami ügyes vállalkozó nem csekély hasznot húzhatna belőlök most Budán. —

Pest város statistikájának évi átnézete*). Az 1846ban bebörtönzött feyenczek összes száma 847 volt. Hogy már most azon legközelebbi kérdésre megfelelhessünk, vajjon ime szám növekedett-e, avagy fogyott, állítsuk össze az utolsó öt évi eredményeket. Ugyanis befogatott

1842ben 1852 egyén;	
1843ban 1153	tehát kevesebb 699el;
1844ben 1006	„ „ „ 147el;
1845ben 938	„ „ „ 68al;
1846ban 847	„ „ „ 64el, mint az előtte való évben. Ez átnézetből azon öröndetes tapasztalás derül ki, hogy 1843 óta a büntettek száma évről évre fogyott; ellenben feltűnő, hogy e kedvező fogyatkozás mindig kisebb vala, 's utolsó években ugyszólván állandó maradt. Meg kell azonban jegyeznünk, miszerint azon rendkívüli kevesedés, mely az előbbi évhez képest 1843ban beállott, a kényszerítő dologház felállításával egy időre esik, mely időv intézkedés által sikerült egy csapásra több veszélyes egyént ártalmatlanná tenni, 's a vétségek árját keskenyebb mederbe szorítani. De az ugyanakkor bekövetkezett népesség-szaporodást is méltányosan be kell tudnunk; ugyanis, ha az utolsó öt év összeírasi lajstromait a fentebb felhozott bűnügyi eredményekkel egybevetjük, ily arány mutatkozik: 1842ben egy büntett esett 40 lakosra, 1843kan 72re, 1844ben 88ra, 1845ben 103ra, 1846ban 115re, mi sokkal kedvezőbb, mint a fentebbi átnézet, 's azon öröndetes következtetést hagyja kivonnunk, hogy utolsó öt év alatt a személy- és vagyon-bátorságot veszélyeztető büntettek száma évről évre több egyén közt oszlik fel, 's így az egyesek minden tekintetben fokozottan növekedő bátorságnak örülhetnek. Ha meggondoljuk, hogy a két utolsó év drágaság és szükség ideje volt, mi vétkes tetek elkövetésére nagy befolyással van, akkor a fentebbi eredmény még nagyobb jelentőségű, 's mi azt annak hajlóbbak vagyunk nagyrészt az utolsó időben eszközölt rendőrségi szaporításának 's tökéletesítésének tulajdonítani. Láthatni itt, mint a dologháznál, hogy a befektetett tőke jól kamatozik, 's bár a hatóság ily szembetűnő eredmények mellett a reform utján, több áldozattól se vonakodnék! Távol vagyunk ugyanis, hogy a jelen állapotot magában véve már kielégítőnek tartjuk; nincesnek ugyan, fájdalom, a bel- 's külföldi nagyobb városokkall összehasonlításához megkívántató részletes adataink, de szabad legyen egy ily című czikkből: „törvényszéki eljárás és börtönreform Ausztriában“ felhozni, miszerint általában véve 1822től 1831ig egy büntett Dalmatiában esett 154 személyre, Lombardiában 363ra, Ausztriában 367re, Ve-

*) Közlök a „Pester Zeitung“ után. — S z e k.

lenezésben 484re, Tirolban 705re, Stájerországban 933re, Csehországban 1098ra, tengervideken 1146ra, Galicziában 1411re, Karinthia 's Karniolában 1452re, Morvaországban és Sziléziában 1568ra. Ambár pedig egyes város és egész tartomány közti összehasonlítás föltétlenül meg nem engedhetőnek látszik, mután nagyobb városokba a csavargók és iparlovagok csődülete mindig nagyobb szokott lenni, ettől elvonva, mégis méltán fölvehetjük, hogy Pest aránylag igen nagyszámú büntetést számlál, 's mi a vagyon és személyes bátorság elleni vétkes megtámadásokat illeti, jelen helyzetével nem dicsőkedhetik. Ama 874 egyén közt, kik 1846ban bűnügyi vizsgálat alá vétettek, 181 elegendő tanúság hiányából szabadon bocsátottak; 541 a biztosság által rövid uton 14 napi fogságot vagy 25 botot felül nem haladó büntetéssel fenytetett; 152 ellen pedig formális per indítottak, 's keményebben büntetettek. A férfinemű büntetettek száma ez évben is hasonlíthatlanul nagyobb vala; ugyanis a bebörtönzöttek közt volt 220 nő és 654 férfi; az arány olyan, mint 1: 3hoz, 1845ben körülbelül mint 1: 2höz, ugy hogy a mult év a nőnemre nézve kedvezőbbnek mutatkozik. Korra nézve 424, tehát majdnem fele a 24 és 50 év közt állott; 388 a 16—24 éves korban levő az összes szám 38 centjét teszi, és hogy az ősz haj sem véd a vétektől, mutatja azon 27 egyén, kik már az 50 évet is felülhaladák. De legfájdalmasabban illeti minden emberbarát szívet az, hogy a befogatottak közt 85 egyén 16 éven alul volt, 's bűnvád miatt a törvényszéknek kelle őket átadni (1845ben 938 közt 70 volt 16 éven alul). Mily befolyással bír pedig a beestelenítő büntetés és fogság a fogékony ifjú kebelre, ki előtt volna ismeretlen? Fajjalmasan kell tapasztalunk, a proletarius ifjúság teljes elhagyatottságban a koldulás 's vétek iskolájában mint növekszik szemek előtt a jövedelöt fenyegető büncsoporttá, 's azért csak azon ohajtásunkat fejezzük ki, vajha városunkban, hol arra oly kiálto szükség mutatkozik az elhagyatott gyermekek javítására óvintézetek alapításának a nemeskeblű emberbarátok által! — Vallás tekintetében az 1846ikai szám ily különbséget mutat: kath. volt 580, luth. 59, kalv. 52, óhitű 9, zsidó 174. Összehasonlítván ezzel a népesség mult évi lajstromát, következő arány tűnik ki: egy büntett esik 145 n. egy görögre, 136 katolikusra, 93 evangélikusra, 74 zsidóra és 41 reformátusra, jöllehet ebből az itt letelepedett külön vallásu osztályok erkölcsiségére általános következtetést huzni nem lehet, miután az összes számból csak 182 pesti 's 22 pont volt, míg különféle vidékekről 533, vagy majdnem 61 pont, a nemmagyar tartományokból pedig 's a külföldről 159 (18 pontnál több) egyén járult hozzá, mind g megújuló intésül arra nézve, mily szükséges lenne városunkat a vám-vonalok szigorú őrzése által ily kártekon csövesléktől megóvni! Azon szomorú tapasztalás, mily kevéssé képes a büntelő igazság a rosznak forrását bedugni, az ezidei átnézetben is valósul. Ama 874 feyencz közt 218, 's így majd harmadrésze, ismert tolvajok 's bűnösök voltak; 656 először jelent meg a fenylő törvényszék előtt. Mint mindenütt, ugy itt is, legtöbb véség a vagyon ellen követetett el, a jelen évben 95 pont, mikint ezekből kilátzik: ugyanis vizsgálat alá vétett tolvajlásért 770, orgzadásáért 51, csalásért 10, hamispénzcsinálásért 6, erőszakos betörésért 5, oklevél-hamisításért 3, egyház-rablásért 1, összesen 847; erőszakotéért 7, tilos visszajövetelért (mint kiutasítottak) 7, vérengző verekedésért 6. Kocsival elgazdálalásért 5, orgyilkosságért 1, gyermekölésért 1, összesen 27. Miután így az olvasót az 1846ikai átnézet részleteibe is bevezettük, szükségesnek látjuk egy már többször nyilvánított ohajtásunkra visszatérni. Említett ily című czikkben: „törvényszéki eljárás 's börtönreform Ausztriában“ a magyar tartományok kihagyvák a számításból, mivel, mikint a szerző panaszkodik, Magyarországról, Erdélyről 's a határvidékekről nem voltak adatai, miket, fájdalom, Fényes statistikai műveiben is nélkülözünk. Fényes csak azért hagyta érintetlenül e részt, mivel nem voltak elődolgzatai, 's tökéletes átnézet végett a szükséges adatokat az ország külön részeiből megszerezni egyesre nézve igen sok nehézséggel van összekötve. Mégis lehetne e sötét mezőt becses adalékokkal felderíteni 's a statistikuskak megközelíthetökké tenni, ha azon jelentésekbe, melyek igen dicsőretek szokásból majd minden megyében évnegyedenként 's évenként az alsópáni hivatal által tételnek, a fenylő statistikai átnézet is lehető részletességig fölvetetnek, honnan az bizonyára a hirlapokba is találna utat. A mi pedig a városi hatóságokat illeti, ezen a legszivesebben kérjük mindazokat, kik a szükséges forrásokhoz juthatnak — 's mi egyáltalában át nem látjuk, miért kellene e tekintetben titkolódnia — legyen az bár jövőre, vagy a mult időből, nekünk a bűnügyi kimutatásokat illető lakhelyekkel együtt megküldeni ne terheltessenek, mert azok közlése nemcsak helybeli érdekek birta, hanem igen becses járuléka lenne a hazai bűnügyi statistikához, mely nálunk még csak pusztá telek, mivel az építéskö hiányzik.

KÜLFÖLD.
NAGYBRITANNIA. A felsőházban május 10kén az ir szegénységi bill a választmányon keresztül ment, a nélkül, hogy az ellenzék több csonkításokat szenvedett volna. Azonban a bill, egy évre szorítása által meg van akadályoztatva, 's most az a kérdés, meg fog-e a két ház ebben egymással egyezni? A Times, mely Irlandban eleitől fogva a szegénységi törvény behozatalában látta egyedül az üdvet, most keserűen megtámadja a lordok házát. Legtöbb lap azt hiszi a parlament nem sokára szét fog oszlatni.
 Az alsóház május 10kén a kincstár cancellárjának a pénzerisít enyhítésére célzó javaslataival foglalkozott, mely-lyek a kincstári kötelezvények kamatainak felemeléséből, és azon befizetéseknek, melyek a 8 millió új kölcsönre június 18ka, mint határnap előtt történnének, arányos díjengedéssel állnak. A javaslatok hosszabb vita után, melyben Peel 1844-ki bank törvényét védelmezte, 's a jelen pénzerisít az

élelmek szükségéből, a mértékentuli vasuti vállalatokból és a rosz pamuttermésből magyarázta, szavazás nélkül elfogadtattak.

A felsőházban maj. 11kén Hardwicke gr. kérdé a kormányt, van-e tudomása arról, mennyi gabona találatik az országban, és mennyi fog még valószínűleg behozatni? La n s d o n e marquis ily kérdések helytelenségét emelte ki, azonban magánvéleményeké azt mondá, hogy az országban elég gabona van, és hogy még tetemes behozatalokat lehet reményelni Amerikából és más országokból. — Az alsóházban Russel lord, Harris kapitány kérdésére, ki azt mondá: hogy Angliából legközelebb 140,000 quarter buza vitetett ki, azt felelé, hogy a kormány a gabona kivitelét azért még sem szándékozik megtiltani.

FRANCZIAORSZÁG. A követkamará majus 11kei ülésében G e n t y d e Bussy kért szót a tepnapi ülés jegyzőkönyve iránt, 's azt mondá, hogy ő tagja volt ugyan egy vasuti társaságnak, de már régebb idő óta nem az. L o r d i e r hasonló felvilágosítást adott, többire nézve Cremieux indítványát nem pártolta. — Ezekután O d i l o n B a r r o t kért szót. A kamara kétségen kívül, ugymond, folytató a ministerium megváltoztatásának fontos eseményével foglalkozik. A ministerium részéről felvilágosításokat vártunk, de ezek nem nyújtattak. A kamara tehát nem fogja rosz néven venni, ha a felvilágosításokra most alkalmas adok. — A k ü l l ü g y e k m i n i s t e r e : A ministeriumnak ez ellen semmi kifogása, méltóztassék arra egy napot kitűzni. Erre szavazás által a kamara a felvilágosítások adását jövő péntekre, majus 14re tűzte ki.

P a r i s május 12. Miután a ministerium módosítása iránti királyi rendeletekben az eddigi pénzügyminister elbocsátásának kerelméről 's annak elfogadásáról nincs említés, ebből láthatni, hogy L a c a v e - L a p l a g n e ur nem nyújtotta be leköszönését, hanem hivatalától a királyi előjognál fogva mozdítottat el. Mondják, hogy Lacave-Laplagne ur semmiképen nem akart beléegyezni visszavonulásába, ha a cabinet csupán részöl módosítatnék; ellenben ha az összes cabinet lelépni akarja, erre maga is késznek nyilatkozott. E lépésre azonban a bel és küllüggek ministerai nem akartak kezet nyújtani, mert arra, nézetök szerint, semmi ok nem volt. Miután azonban Lacave-Laplagne urat más nézetekre hozni sehogyan sem sikerült, más részt pedig hivatalában megmaradása a kamara egyik nagy részének ellene zúdult ellenségeskedése mellett lehetlennék látszék, végre a kényszerítő elmozdítás kellemelen rendszabályához kellett nyulni. Lacave-Laplagne ur ezen magaviselete annál feltűnőbb, mivel egy idő óta, 's még mielőtt a cabinet változtatását okozott körülmények beállottak volna, köszvényben szenvedése miatt több ízben kívánt leköszönni, és a megmaradásra csak társainak kérései által biratolt. Sőt előbbi hivatalát, a fő számvivőszék elnökségét, ámbár azt 1842ben, midőn a cabinetbe lépett, kilépése esetére magának tartotta, nem fogadta el. A cabinet három új tagja Trezel, Montebello és Jayr pairek, ugy hogy ezentul a cabinet elnökkel, Soult tábornaggyal együtt négy pair fog ülni a cabinet tanácsban. Az ujon belépendő ministerak közül csak Montebello hg (kiről még nem bizonyos, elfogadja-e a tárczát) volt egyszer minister, 's ez is csak az 1839 apr. 1 — maj. 12. rövid idő alatt, midőn a Molé ministerium megbuktatása után alakított ide genes ministerium élén állott. Trezel altábornagy 1837ben emeltetett e katonai rangra, miután Afrikában 5—6 esztendeig kitűnő szolgálatokat tett. Az új hadügyministerre nézve legnagyobb baj Bugeaud tábornagy iránvában állása. A kamarák, jelesen a követkamará, több ízben szemére hányták az eddigi ministernek, hogy tekintélyét, 's tehát a középpontú kormány tekintélyét is fenntartani, 's a nevezett tábornagyot engedelmességre szorítani nem bírja. Sőt ezzel magát Soult tábornagyot is vádolták több ízben, ki Bugeaud-val nemcsak egyenlő rangu, hanem régi szolgálatiainál és nevével fogva föltéte áll. Montebello hg diplomatikai tehetséggel és ismeretekkel felruházott férfu, de jártas-e azon szakban, melynek vezetése most rá bízatik, annak még semmi jelét nem adta. Azonban ezelőtt is voltak esetek, hogy tengeren soha nem volt férfiak e hivatalt ügyesen betöltötték. Sőt sokan ily véleményben vannak, hogy az igazgatásban különben pontos férfu alkalmasabb a tengerügyi ministerségre, mint valamely tengerész, mert a tapasztalás mutatta, hogy a tengerészet igazgatása az admirálok alatt, kevés kivétellel, többnyire elhanyagoltott. Hogy pedig a tengerészet igazgatása körül az utóbbi évek által rendkívüli sok panasz támadt a kamarákban és a sajtóban, tudva lévő dolog, és hogy e panaszok nem voltak alapatlanok, mutatják a számos sikkasztási pörök, melyek nemcsak a különféle kikötőkben, hanem magánál a középpontú kormánynál is az illető törvényszékek által tárgyalattak, 's részöl igen szigorú intézkedésekkel végződtek. Hiszik azt is, hogy ily tengerügyi ministernek, ki maga nem admiral, könnyebb az admirálokot engedelmességben tartani. Mackau admirállal több ízben történt, hogy alattvaló czimtársai keményen ellenszegültek parancsainak. A közmunkák új ministere Jayr (lioni igazgató) eddig Franciaország legjelesebb igazgatóinak tartott. Azonban a parlamentalis légkörben neve még soha nem nevezetett meg; a pairkamarának is csak nemrég óta tagja. A kereskedés és a közoktatás ministerai, kiknek lelépéséről szinte hírek voltak, megmaradnak hivatalaikban. A cabinet irányzatában e változások semmit sem fognak változtatni. A conservatív párt ugynevezett progressív tagjai, a mint közlőnyükből kivehető, korán sincsenek ez eredménynel megelégedve. Most el fog válni, vajjon a régi többség el van-e határozva, a ministerium mellett mindvégig kitartani, 's azzal a progressisták minden igényeinek ellentállni, mit tenni még képes volna, mert többsége még folyvást 50nél több szavazatra megy.
 A ministeri változásokat a lapok, kivéven a J. d. Débats-t,

nem a le...
 más neve...
 jegyzéke...
 nek aján...
 tek aztán...
 marának...
 látja át...
 eredt cris...
 get meg...
 és minde...
 bocsátott...
 gathalnak...
 hatik. Az...
 ismeretes...
 teltello hg...
 tely híváv...
 segítini...
 nel, per...
 munkássá...
 mon urba...
 nyos száln...
 dalkozik...
 öt szeret...
 ellenzéki...
 elfogadás...
 benne, h...
 A P o r t e...
 zot urat...
 liti az üg...
 Néhán...
 gyakran t...
 gr. és Th...
 Mária...
 nen Nápo...
 SPA...
 nap délut...
 Jozsefával...
 óra alatt...
 meltvén, v...
 mulattató...
 magához...
 rák, bika...
 napelött...
 sus elnök...
 hoz illő d...
 rályi rend...
 zött ülésé...
 a folyó...
 iratot a st...
 ról. A jöv...
 kiadások...
 A király...
 rendelteti...
 emlékirat...
 nak hátra...
 514,802...
 országos...
 reall bir...
 még 1580...
 kolostorok...
 melyek 1...
 évenként...
 viszszaad...
 möket ped...
 adatokkal...
 annyí vagy...
 tuspapiros...
 zete is ren...
 BELG...
 a vasuton...
 resztbevon...
 nok 's töb...
 nek semm...
 gyűlés be...
 PORO...
 ülésében...
 ségeinek...
 veteknek...
 lengyel...
 schall viss...
 letett. S...
 egy egész...
 ség illeti...
 a petitio...
 elnök hat...
 azon kérd...
 tárgyalás...
 az elnök...
 vélemény...
 meneti re...
 587. sz.)...
 nem érezi...
 gadni? e...
 nel felel...
 A gyűlés...
 A hárn...
 nők jelen...
 felségétől...
 zata iránt...
 felolvasot...
 önnök f. h...
 hercegség

alattól
mélkül el-
kérdé a
előzetni?
ét emelte
az or-
behozata-
ól. — Az
ésére, ki
quarter
ona kivi-
kei ülél-
lés jegy-
gyan egy
ordier
ux indit-
rot kért
st a mi-
foglal-
tunk, de
sz néven
ok. — A
len sem-
Ere sza-
pétekre,
ása iránti
bocsátta-
lítás, ch-
nyújt-
előjognál
plagne ur
ba, ha a
az ősz-
nyilatko-
erit nem
semmi
urat más
pedig hi-
ének el-
látszék
bályához
ete annál
inet vál-
szvény-
ni, és a
ott. Sőt
mbár azt
tére ma-
uj tagja
ul a ca-
pair fog
rekl közl
e a tár-
1 — maj-
uktatása
szel allá-
tán Afri-
u had-
nagy irá-
több iz-
kintélyét,
ani, 's a
m birja.
izben, ki
szolgál-
plomatii-
jártas-e
nak még
ek, hogy
töltötték.
gálásban
minister-
mutatta,
evés ki-
tengeré-
isok pa-
ő dolog,
k a szá-
kikötők-
az illető
goru ité-
rügymi-
niralokat
bb izben
szegültek
gazgató)
t. Azon-
mevezte-
a. A ke-
ól szinte
t irány-
A con-
közli-
megelő-
el van-e
's azzal
nni még
szava-

nem a legkedvezőbbben bírálják. Minthogy pedig egészen más nevek merültek fel, mint melyek a kézen forgott névjegyzékeken állottak, ebből azt magyarázzák, hogy többeknek ajánlottak tárczák, de nem fogadtattak el. Így történtek aztán az előre nem látott kinevezések, nemcsak a kamarának, hanem mindenkinek meglepetésére, mert senki sem látja át, hogyan fog néhány név a rendszertől, a politikától eredt crisisnek véget vetni. A J. d. Débats a crisis kuforsását nem ismeri el, és azon állítással igyekszik a közönséget meggyújtani, hogy minden a régi állapotban maradand, és minden hibát, mikké a jelen kormány vádoltatik, az elbocsátott miniszterekre tol. Ezek becsületök miatt nem hallgathatnak, 's így a többség meghasonlása még nagyobbodik. Az uralkodó vélemény az, hogy némely oly kevéssé ismeretes férfi hozzájárulása, minő Jayr igazgató és Montebello hg, kik kormányzasi tapasztalás és parlamenti tekintély híjjal vannak, nem fogja a beteg ministeriumot lábra segíteni. Ennek meggyógyítására, mond a Constitutionnel, nem volna kevéssé szükséges, mint Duchatel urba munkásság szeretetét, Guizot urba pozitív ügyismeretét, Dumon urba határozott lelkületet önteni, 's a többséget bizonyos számú kitünő férfakkal szaporítani. A National csodálkozik, hogy Guizot ur végre átlátja, mikint tulajdonképen őt szeretnék helyettesíteni, de azt kimondani nem merik, mert ellenzéki állásától tartanak. Hogy tehát „lehetetlen“ társak elfogadására bírták őt, miszerint maholnap azt rosszalkassák benne, hogy a minisztereket még ügytelenebbekkel pótolta. A Portefeuille egészen cserben hagyta pártfogóját, Guizot urat, és azt mondja, hogy legjobb volna Duchatelt állítani az ügyek élére.

Néhány nap óta Broglie hg francia követ Anglia részére gyakran tart konferenciákat a királlyal és Guizot urral. Molé gr. és Thiers urak között is történtek néhány értekezések.

Mária Krisztina királyné Parisból Toulonba utazott, innen Nápolyba rokonaihoz vitorlázandó.

SPANYOLORSZÁG. Madrid, maj. 6. A királyné tegnap délután nyílt kocsiában ipával és sógornejével Donna Jozefával Aranjuezebe kocszott, 's a hét órajárást 5 negyed óra alatt tette meg, ugy hogy lovas kísérete őt nem követhetvén, vissza kellett térnie, mi ő felségét nagy mértékben mulattatá. A király itt maradt, és három legifjabb testvérjét magához vette. A királyné Aranjuezeben léte alatt ottan operák, bikaviadalok 's mindenemü mulatságok lesznek. Tegnapelőtt este Castro y Orozco, geronai marquis, a congressus elnöke rögtön meghalálozott, 's e pillanatban tábornagyhöz illő diszszel temetetik el. — Tegnap a kamarákban királyi rendelet olvastatott fel, mely által a cortes ülései határozatlan időre felfüggesztettek. A congressus ezt megelőzőt üléseben a pénzügyminiszter előterjesztette a budget-eket a folyó év második felére, és 1848ra, továbbá egy emlékiratot a statusadósság főigazgatójáról, és egyet a bankokról. A jövő évi bevételek a budget szerint 1,257,680,466, a kiadások 1,257,578,020 reál teendnek (1 reál=6 pgő kr). A királyné férjének most első ízben 200,000 piaster évi díj rendeltek (1 piaster=20 reál). — A pénzügyminiszternek emlékiratából a statusadósság iránt kitetszik, hogy a kincstárnak hátramaradt adó fejében és az országos javak vásárlóin 514,802,123 reál követelése van, késpénzben pedig és az országos javak vásárlóinak kötelezvényben 229,996,013 reál bir. Későbbi időszakokban az eladott országos javakért még 1580 millió reál fog bevenni. Azon földekből, melyek kolostorok tulajdonai voltak, még 60,781 telek nincs eladva, melyek 1011 millió reál tőkét képviselnek, és az országnak évenként 25 millió reál hasznot hajtanak. A világi papságnak visszaadott javakat a minister 1148 millió reálra, jövedelmüket pedig 27 millió reálra becsüli. A pénzügyminiszter ezen adatokkal azt iparkodik megmutatni, hogy az országnak kétannyi vagyon van, mint mennyit adóssága a spanyol statuspapirosok jelen pénzkelete szerint tesz. — Narvaez majus 1jén indult el parisi követségére. Valamint ő, ugy személyzete is rendkívüli nagy díjakkal vannak ellátva.

BELGIUM. Majus 11én a királyné Brüsszelbe a vasuton visszajöven, Aus mellett a vonat egy másik keresztbevonuló vonattal összeütközött. Kíséretében két tábornok 's több udvari személy tetemesen megsérült. Ő felségének semmi baja nem történt. Ugyanazon nap ez idei országgyűlés berekesztetett.

POROSZORSZÁG. A három rend curiájának majus 5kei ülésében Schumann, a rataywallai prussiai kerület községeinek követe, szóba hozta a Posen nagyhercegségi követeknek az országgyűléshez intézett petícióját, e tartomány lengyel nemzetiségének fentartása iránt, mely petíciót a marschall visszautasított volt, mivel csak tartományi érdeket illetett. Schuman ellenben állítá, hogy oly tárgy, mely egy egész néptörzsnak, egy egész országrésznek életkérdését illeti, az egész status belügyeihez tartozik, 's kívánta hogy a petíció valamely osztályhoz utasíttassék. Ezt azonban az elnök határozottan megtagadta, mi hosszú vitát idézett elő azon kérdés felett: van-e az elnöknek joga valamely indítvány tárgyalás alá bocsátása vagy nem bocsátása felett határozni; az elnök következő kérdést bocsátott szavazat alá: „Oly véleményben van-e a gyűlés, hogy ő (az elnök) az ügymeneti rendszabályok 26ik §nak a) pontját (L. B. P. Híradó 587. sz.) rosszul magyarázta, midőn magát feljogosítottan nem érezé a kérdéses indítványt (Petitions-Antrag) elfogadni? „és megjegyzé, hogy ha a gyűlés a kérdésre igenel felel, a kérdés eldöntését legfelsőbb helyre terjesztendi. A gyűlés többsége igenre hajolt.

A három rend curiájának majus 12kei ülésében az elnök jelenté, mikép az ő legalázatosabb folyamodására ő felségétől az ügymeneti rendszabályok 26ik §nak magyarázata iránt legfensőbb határozat érkezett le. A titkok által felolvasott határozat következőleg hangzik: „Nyilvánítom önnek f. hó 5kei jelentésére, hogy ön eljárását, Posen nagyhercegség több követelnek mult hó 29kei petíciója iránt,

mely a lengyel nemzetiség és nyelv fentartását illeti, 's ide csatolva visszaküldetik, tökéletesen helyeslem. Mert miután az egyesült országgyűlés alakításáról f. é. febr. 3kai rendelet 13ik §a szerint oly kérelmek és panaszok, melyek csupán egyes tartományok érdekeire vonatkoznak, a tartományi gyűlésekre hagyandók, a nevezett indítvány világosan a Posen nagyhercegségnek biztosított nemzetisége őtalmára és ápolására lévén irányozva, 's így csupán egy tartomány érdekeit jelölvén tárgyal, nem jöhetett a három rend curiájának tárgyalása alá, és ön, mint e curia elnöke, nemcsak joggal bír, hanem köteles is, attól minden olynemű tárgyalásokat távol tartani, melyek a törvény vagy a rendszabályok által hozzá nem utasítják. Ön kívánságának, miszerint a nevezett petíciót kivételesen a rendek curiájának tárgyalása alá bocsátassam, annál szivesebben engednék, mivel az általa előidézendő tárgyalások csak arra szolgáltatnának alkalmat, hogy minden lengyel nemzetiségű alattvalóm iránti jóakaró indulatot napfényre derítsék; azonban ez utasítás a törvény világos megsértése lenne, 's azt csupán ez okból kell megtagadnom. Egyébiránt a petíció aláírói, ha az akár a közelebbi tartományi gyűlés közbenjárása által, akár pedig most közvetlenül hozzám érkezik, bizonyosak lehetnek abban, hogy tartalma pontosan meg fog vizsgálatni, 's minden alaposnak mutakozó panasz orvosoltatni fog. Berlin, majus 9én 1847. Fridrik Vilmos. A három rend curiájának elnökehez, Rochowalezredeshez. — Elnök: Ugy hiszem, hogy a petíció tisztelt aláírói ebben meg fognak nyugodni.

Az uri rend curiájának majus 3kai ülésében szóba hozott a három rend curiájának 138 tagja által aláírt tiltakozás a f. é. febr. 3kai rendelet ellen, melyet a három rend curiájának elnöke vegyes ülésben tárgyalás eszközlése végett az uri rend curiája elnökének kézbesített. Hozsszu vitaközlések után Arnim gróf következő határozatot indítványozott: „Az uri curiának az a nézete, hogy a szóban lévő javaslatban (a tiltakozás jegyzőkönyve iktatásában) törvényesen részt nem vehet, azonban e határozatot nem kívánja ugy megváratatni, mintha az országgyűlés egyik curiájának jogot tulajdonítaná, oly határozatot hozni, mely érvénytelennek nyilvánítaná egyik részét azon törvényeknek, melyek az egyesült országgyűlésnek, tehát a két curiának, mint szétválaszthatlan egészen, alapul szolgálnak. (Egy tag szólni akar.) Elnök: A kérdés tétele iránt kíván ön szólni? Magára a dolog érdemére vissza nem térhetünk. — Senfft-Pilsach báró: Engem az nyugtalanít, hogy a kérdés szerkezete azon félreértésre adhatna okot, mintha a magas gyűlés oly véleményben volna, hogy ha a két curia a dologba bocsátkozni akarna, erre joggal bírna. E joggal semmi esetre nem bírnak, mert a törvényen kívül forognának. Én Arnim gr. urral egyetértek ugyan abban, hogy egy egyes curiának nem engedhetünk jogot valamely törvény részeit érvényteleneknek nyilvánítani, de e joggal a curiák együtt sem bírnak. Hogyan nyilváníthatnák p. o. a régiebb törvények összeütközését a f. é. febr. 3kai rendeletekkel, holott ő felsége a feliratra adott legfensőbb feleletében világosan kimondotta, hogy az egyesült országgyűlésnek nincsenek egyéb jogai, mint melyek azt a f. é. febr. 3kai patens szerint illetik. — A végzés főnebbi szerkezete több tag által akép megváratatván, és a gyűlés általa a szónok véleményében osztozik, felkelés és ülvemaradás által szavazás alá bocsátatott, mi mellett az azt nem pártoló tagoknak fel kellett volna kelniök, de egy sem kelt fel.

GÖRÖGORSZÁG. A ministerium utolsó számunkban érintett proklamációja a nemzethez, következőzen hangzik: A ministeri tanács a görögökhöz. Sürgető okok, a nemzet java és a közrend a kamara szétosztását, 's u kamarának f. é. július 10re (22) mai napon kelt kir. rendelet által, öszszehangozván az alkotmány 30ki §val, egybehívását tették szükségessé. Ezen okokat jelen iratunkkal akarjuk tudotokra adni, hogy a dolgok állapotát világosan átlássátok, és megóva legyetek azok magyarázataitól, kik tétúra vezetni szándékolhatnak benneteket. Ő felsége kormányának 3 év óta szakadtan czélja: az alkotmány megerősítése, a törvény tekintélye, és a nemzeti jólét kifejtése volt. Ezek voltak a tárgyak, melyekkel a kormány foglalkozott, mi mellett főképen a belső rend és csend megerősítésére fordította figyelmét. Az új adórendszer, mely által a telekadó és a tized közvetlen beszedeése állítatott fel az eddigi bérbeadás helyett, melynek szomorú következményeit némely családok még most is érzik, kemény nyomasztásoktól mentette meg a népet, több rendű adókat könnyebbitett, és egy új adórendszernek vetette meg alapjait. Tudva van, hogy minden új politikai rendszer kezdetben nagy nehézségekre akad; azonban a kormány józan magatartás által átesett a két első kamarai gyűlésen, melyek váratlanul egy gyűléssé olvadtak össze; legyőzte a nagy nehézségeket, és elgördített számtalan akadályt, melyek urtjába tettek azok, kik szándékát félreismerték. A harmadik kamarai gyűlés megnyitása legszébb előjelek közt történt, és a kormány azon reményben, hogy e gyűlés gyorsabban fog lefolyni, még mult decem-berben terjeszté elő a kamarának a f. évi budgetet, 's később az adótörvényt, melynek megszavazása a törvényhozó test legfontosabb és legsürgősebb munkája lett volna, annyival inkább, mivel az első törvényhozó test törvényes életideje végefélre járt, és a kormány kötelessége volt új választásokat hirdetni, 's végrehajtásukkal foglalkozni. Azonban már 5 hónap mult el a harmadik gyűlés megnyitása óta, 's mivel az ellenzék mindennap új akadályokat utba gördíteni meg nem szünt, a tárgyalásokat gyakran terhes kérdésekkel szakítván félbe, a budget még mai napig sem végeztetett be. A törvényhozási munkálatok ez akadályoztatásának természetes következménye igazgatási szorosság hiánya volt, mely mind a nemzetnek, mind a kormányknak igen árt. Ily körülmények közt, 's a népképviselők kifejezett kívánságára a ministerium kiegészítetett. A ministerium nem titkolta el maga előtt a nehézségeket, melyek rá vártak, de azért még

sem tétovázott, mihelyt teljes volt, a kamara elé lépni, és nyilvánítani, hogy a miniszterek a telekadó behajtása iránti törvényjavaslat felett függőben lévő szavazást ministeri kérdésnek tekintik, 's készek kisebbség, vagy nem elegendő többség esetére hivatalaikról lelépni, vagy az alkotmány 30dik cikkében foglalt jogokkal élni, azaz a kamarát szétosztatni, 's a nemzetre hivatkozni. Miután tehát a ministerium csak egy szavazati többséget nyert, inkább nyult volna az első eszközökhöz, a visszavonuláshoz, ha a király bizodal-mát nem bírná, és ha meg nem volna győződve, hogy a nemzet bizodal-mával dicsekedhetik, és ha ezen felül bizonyos nem lenne abban, hogy az ország érdekeit tökéletesen ismeri, melyekhez az adó közvetlen beszedeését számíthatni, a szaroló bérbeadás ellenében. E körülmények közt, és tekintetbe véve az ellenzék akadékoskodását a kamarában, a ministerium kötelességét vélte teljesíteni a trón és a haza iránt, ha azon pillanatban, midőn a parlamenti kötelességek félreismertettek, és a status érdekei veszedelemben forognak, hivatalában megmarad. Ezen felül a kormány annál kevéssé késkedhetett a kamara szétosztásával, mivel az alkotmány és a választási törvény határozatai szerint a törvényhozó test vége felé közelg. E rendszabály tehát nem okoz rendkívüli választásokat, és a nemzet nem kénytelen előre nem látott választási tusát kiállni. Ezek cselekedetünk okai, ezek okai a sajnálatra méltó szükségnek, melybe ejtetünk. Mi azokat félelem nélkül terjesztjük a nép ifjétele alá. Vezetünk minden lépéseinkben mindig az alkotmány és a törvények lesznek, 'stb. Athene 1847diki april 12. (26). Aláírva: Kolettis ministerelnök, Tzavellas, R. Palamides, Glarakis, Bulgaris, Kolokotronis, Korfiotakis.

AMERIKA. Veraacruz ostromlásánál négy ezernél több bomba hányatott a városba, 's annak déli harmad része csaknem egészen elpusztított. A város lakosságából 150 védtelen aggastyán, nő és gyermek veretett agyon a bombák által. Az északamerikaiak vesztesége csak 17 halott és 32 sebesült volt. Veraacruz elvesztése Mexikóban april 1jén lön tudva, hol ugyanazon nap Santa Anna már köztársasági elnök volt, 's a congressustól a háboru erélyes folytatására 20 millió dollár behajtását kéré, és magának új cabinet nevezett ki. Scott tábornok gyors léptekkel közeledett a mexikói főváros felé, 's azt minden ellenállás nélkül bevenni reménylte, mely előnyomulása alatt Taylor tábornok San Luis de Potosi és Zaccategas városokat vala elfoglalandó.

A Times következőleg ír az északamerikaiak hadakozásáról Mexikóban: Veraacruz és fellegvárának, mely a legérsebb pont az egész mexikói parton, bevétele legfontosabb hadi tett az egész háboruban, 's alkalmasint a legnagyobb vállalat, melyet valaha az egyesült statusok seregei megkísértek. De ha e háboru lelkisiméletlen eredetű és czéljára gondolunk, akkor ezen tettek mennél eredményesebbek, annál rosszabb fényt vetnek az amerikai kormány politikájára. Fegyvereinek dicsőségét megszeplősíti az illy harcsmód egy gyenge ellenség ellen. Az amerikai sürgönyök naiv hangon tesznek jelentést egyik legkegyetlenebb és legbarátabb tetről, melyet újabb időben müvelt nemzetek seregei elkövettek. Scott tábornok intézkedése Veraacruz ostromlásánál egy haditapasztalással nem bíró szabados csapat vad pusztítási vágyának jele. A leplezetlen eszköz, melyet e haditiszert San Juan d' Ulloa várának meghódítására választott, Veraacruz város elpusztítása volt. 'S valóban ugy látszik, hogy a megtámadás kirekesztőleg a városra, nem pedig a várra irányoztatott; mert Scott maga mondja sürgönyeiben, hogy az öreg ályúk, melyekkel a fő bástyákat bevenni reménylé, még nem is szállítottak ki a város ostromlásának kezdetekor. Ez annyira ellenkezik a hadi szokással, — a szükség egyes eseteit kivéve, hogy a dolgot másnak, mint a hadvezérnek szájjából nem hittük volna. Az erős vár szemlátomást vagy megvesztegetés következtében adta meg magát, vagy pedig hogy a várost tökéletes elpusztítástól megmentse, mert csupán ennek átadása nem fogadtatott el. Az idegen consulo-k mart. 24kén tett kérelmét fegyverszünetért, miszerint ők, és az európai hatalmak alattvalói, valamint a mexikói hölgyek és gyermekek a várost elhagyhassák, Scott vissza-utasította. Midőn ezen tisztviselő az ostrom kezdetekor a városban megmaradni határozott, bizonyosan nem hitték, hogy az amerikaiak a városra följövedzendek. . . . Azonban a szánakozást, melyet a mexikóiak e szerencsétlenségé támaszt, nagy mértékben csökkenté a megvetés, melyet a világnak oly nép ellen érezni kell, mely a lét első kötelességének, a kormányzásnak és védelemnek teljesítésére oly egészen képtelennek mutatkozik; de valamint a mexikói spanyolok mostani bukása a történet Nemesse azért, mit ők hajdan az ország szerencsétlen benszüllőite ellen vétektek, azon kiáltó politikai igazságtalanság sem fog büntetlen maradni, melyet az amerikaiak most elbizakodásból, vagy hódítási vágyból Mexikón elkövetnek. Texas bekebelezésének, a szomszéd status tartománya elrablásának következményei még csak kezdődnek. A bekebelezés az amerikai népnek már is több évi jövedelmébe került. És most sincs kilátás ép vagy állandó békére, 's az amerikai seregeket a partokon betegségek, az ország belsejében pedig haramiak tizedelhetik meg. De feltéve, hogy szerencsések lesznek, oly nagy terület és népesség száll rájuk, hogy azt sem nem kormányozhatják, sem el nem hagyhatják, 's ezenül az egyesült statusok az őket gyűlölő testvér köztársaság fejtelenségébe lesznek bonyolodva. És ez még nem leend mind; az események lényegesen megváltoztatták az amerikai népet, 's könnyű győzedelmei száraz és tengeri erejének tulbecsüléséveltöltötték el. A legközelebbi elnökválasztásnál a katonai népszerűség e háboru valamelyik hőstét fogja a kormányra emelni, és a felébredt hadi szenvedély, mely az unio democraticus tömegét megkapta, végre ez ország politikai intézeteit is alá fogja ásni, valamint annak politikai erkölcsiséget már eltörölte.

Gr. Dessowffy Emlékezetem mellett szerkeszté Szenvey József.

Hivatalos tudósítások.

(522) Birói árverés. (1) Közlönyben foglalt következtében Lolits Simon úrtól 168. számú egy emeletes bírói zár alá vett háza f. évi majus 27kén Szent-Endrén a' legfőbbet igérőnek másod ízben fog elárvereztetni. A c h K á r o l y mint végrehajtó esküdt.

(523) Váltótörvényszéki idézés. (1, 3) Szilassy László, kinek jelenlegi holtartózkodása nem tudatik az ellené Mihalovics Imre által 720 p.ft és járuléki iránt indított váltó kereset tárgyalása végett f. 1847. évi június 20kán reggeli 9 órakor e' váltótörvényszék előtt jelenjen meg, meg nem jelenése esetére Kandel József váltóügyvéd gondnokául rendeltetvén. Kelt Pesten a' kir. e. b. váltótörvényszék 1847. évi majus 14kén tartott üléséből.

(493) Birói árverés. (3, 3) Tek. Pest megyében kebeleztet Solmár helységben Lang János és Anna hités társaktól bírói végrehajtás útján elfoglalt 1 1/2 kapa szőlő, folyó hó 30kán a' jegyzői lakásnál tartandó árverésen el fog adatni. Kelt majus 17kén 1847. Barócs István végrehajtó esküdt.

(497) Hirdetmény. (3, 3) A' nagyméltóságú m. k. u. kamara rendelkezésből az ó-budai koronai uradalom részéről ezennel közhírré tétetik, hogy f. évi június 1-ső napján Ó-Budán, június 20kán pedig Budaörsön fehér és vörös uradalmi borok edény nélkül kész pénzbeli fizetés mellett, a' szokott délelőtti órákban, nyilvános árverés útján el fognak adatni. — Venni kívánók tehát ezennel meghívattak.

(457) Haszonbéri árverés. (3, 3) A' főméltóságú magyar kir. kincstár rendelete következtében Liptó v. megyében létező kir. kincstári hradeki uradalomnak következő kir. haszonbérleti 1847diki évi november 1-jétől kezdve 3 évre és pedig 1850diki évi október utolsó napjáig, f. évi majus 27diken délelőtti 9 órakor a' hradeki várban tartandó nyilvános árverés útján a' legfőbbet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. Vendégfogadók és korcsmák. 1) A' verbicz-hustaki vendégfogadó, husvágási joggal, 150 ölnyi kert, 25 hold 450 ölnyi szántóföld és 15 hold 900 ölnyi kaszálónak használatával.

M a l m o k. 12) A' hradeki 4 kövü malom, azon kötelezéssel azonban, hogy a' hradeki serfőzőház' haszonbérletének részére a' malátát ingyen öröli, 872 ölnyi kert és 3 hold 760 ölnyi szántóföldnek használatával. 13) A' verbiczi négy kerékű malom, 2 holdnyi szántóföldnek használatával. 14) A' vihodnai 3 kövü malom, posztó kalló-malommal együtt, 2 hold 812 ölnyi kert és 2 hold 8217 ölnyi szántóföldnek használatával.

M é s z á r s z é k e k. 19) Verlicz mező-városában és 20) Verbicz-Husztákon. H a l á s z a t o k. 21) Boczán és Maluzsinán; 22) A' vágfolyóban Verbicznél; 23) Varszezt és bidanzkoi patakban; 24) Belán és Dovaloveczen.

H a v a s o k. 25) A' Krizna nevű havas mintegy 76 és a' Hlina nevű havas mintegy 64 holdnyi térnagsággal. 26) A' Holaszka másképp Palenicza havas körülbelül 341 1/2 holdnyi térnagsággal. 27) Tomanov mintegy 1417, Javorova 780, Temre semretsini 2028, Koprovciza 620 és Podkri-vanom 2190 holddal.

28) A' teplicskai havasok, u. m.: Durova 402, Lapinova mintegy 308, Skutova 364 és Halicza 385 holddal. 29) A' Brezinovali nevű havasok, mintegy 372 holddal. 30) A' Dovallo Velki Bok nevű havasok 238 és Miskovo 152 holddal. 31) A' kokoval havasok, u. m.: Upohe Polanyi 64, Ticha 76, Koprovciza 82 és Spanya mintegy 68 holddal.

32) Az Illanov, Panszka, javorinkai havasok, körülbelül 26 holddal. 33) A' régi és új transactionals-vonal közötti 3 kuttal Siroka nevű völgyig létező havasok, mintegy 559 holddal. 34) Az Orlovo nevű völgytől a' 2. transactionals-vonal Barkovig és Baratkovától Ondrejkováig 's körülbelül a' kolcszovai völgyig létező havasok, mintegy 561 holddal.

35) A' kolcszovai havasok, Kis- és Nagy-Vapenica Hlisztacsánál át, mintegy 770 holddal. 36) A' drisnai havasok, Temrától az Oratrova nevű völgyig, körülbelül 152 hold. 37) A' lehoza oravczovai havasok, körülbelül 644 hold 486 ölnyi. 38) 1/2 telek Kokován és 39) Plostin Manóban egy kert. Bérlési szándékozók tehát a' fennemlített napon a' hradeki uradalmi várban bánatpénzzel ellátva megjelenhetnek, az árverési feltételek addig is a' hradeki k. igazgatóság vagy az ottani gazdasági hivatalban megtekinthetők. A' zsidóknak csak azon vendégfogadók' és korcsmák' kibérlése engedtetik meg, melyek az országot és uradalmi kezelésekhez távol esnek.

(445) Váltó iránti felszólítás. (2, 3) 14242. Pest város tanácsának felírása következtében még 1845diki évi januar 1-jén 1800 p. ft-ól kiadott, 's ifjabb Fridrich Ferenczet szenvedőleg, Fossée Miklóst pedig keresőleg illető de elveszett váltó körszerit azzal kérvén kibírdetett: hogy ha annak mostani birtokosa jogal bebizonyítása végett folyó évi april 1-ső napjától számítandó egy évi 's egy napi határidő alatt magát az említett város tanácsnál nem jelentené, a' kérdéses váltó megsemmisítetni fog. Kelt Sz. György hó 6diken 1847.

(461) Volmuth György elleni csödpér. (2, 3) 15849. A' Jász és Kun kerületnek jelentése nyomán Fegyeháza mezővárosának tanácsa ottani kereskedő Volmuth György elleni csödpér megnyitására majus 31diki napját tűzte ki, tömeggondnokká Ring László tanácsbéli, perügyelővé pedig Mihalovics János tiszteletbeli alügyészt nevezvén, ugyanez kihírdet-tetik. Kelt Szent-György hó 13diken 1847.

(438) Rohács Mihály és neje elleni csödpér. (3, 3) 13771. Besztercebánya város tanácsa felírása szerint Rohács Mihály helybeli szabómester és neje született Thilezy Rozália hitelezői csödületének határnapja f. évi június 15, 16 és 17kére tüzetvén ki, 's per-ügyelővé Szigethy Károly tiszti főügyészt nevezetvén; ugyanez kihírdetettik. Kelt Bőjtmás hó 30kán 1847.

(494) Emich Gusztáv (2, 2) magyar- és külföldi könyvkereskedésében Pesten uri- és kigyó-utca szegletén, a' cs. kir. postahivatallal átellenében megjelent: Monumenta Catholica pro Independentia Potestatis Ecclesiasticae ab Imperio Civili. Collegit et edidit AUGUSTINUS ROSKOVÁNYI Canonicus Agriensis. Tomus I. Monumenta a Sec IV. usque Sec XVIII. completens. Tomus II. Monumenta Sec XIX. usque an 1845 completens. 2 kötet. Ara borítékba fűzve 5 ft e. p.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomtatja Landerer és Heckenast Pesten

(464) Árverés. (2, 3) Alapi Salamon Elek urnak csödtömegéhez tartozó paksi, gerjenyi részirtok, melynek öszves értéke 252,391 ft 12 kr-ra váltóban becsültetett hitelesen 's mellynek öszveírása az alolirt végrehajtó bíróságnál megtekinthető, a' csödtörvény értelme szerint e' f. évi augustus 16kán szükség esetében pedig utószor september 16-kán fog kötya-vetye útján Paks mezővárosában a' helyszínen eladatni. — Kelt Szegszárdon majus 7diken 1847. August Antal Tolna vármegye első alispánja.

(453) Pap Dániel elleni csödpér. (3, 3) 14899. Abauj vármegye csödtörvényszékének jelentése szerint Pap Dániel sepsi timár hitelezői csödületének határnapja f. évi majus 31kére tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Halmay József alszolgabíró — perügyelővé pedig Csörgheő László hitessügyvéd nevezetvén; ugyanez kihírdetettik. Kelt Szent-György hó 6diken 1847.

(424) Kötelezvény - megsemmisítés. (3, 3) 1055. Zágráb vármegyének idősb gróf Draskovich János folyamodása következtében tett felírása folytán 1845diki február 20kán 3000 pengő forintól kiadott, betáblázott, 's a' mondott folyamodó gróftól és nejét szenvedőleg, özvegy Piskorecz Leopoldinát 's ennek engedménye által Theodorovics-féle örökösök tömegét pedig keresőleg illető, már kiírtetett de elveszett kötelezvény megsemmisítése ezennel közhírré tétetik. Kelt Boldogasszony hó 5dik napján 1847.

(526) Hirdetés. (1, 2) Sz. kir. Pest város tanácsa részéről, ezennel közhírré tétetik, — miszerint tekintetbe vévén azt, hogy a' vasuti menet közbánya felé még ezen évben megkezdetik, valamint kellő figyelembe vévén azt is, hogy a' palotai és minden a' vasuti vonal mellett fekvő mulató helyek sűrűn látogattnak, — a' kö-zönségnek érdekében fekszik, sőt forró ohajtása, e' város közelében, — de kivált a' közbányában mint annak kelemes és bájoló fekszik miatt, de leginkább a' szűretti időtáiban sűrűen kimenő szőlő tulajdo-nosok és vendégek számára — egy mulató helyet állítani. Ennélfogva a' vonal mellett egy 19 holdnyira terjedő mulató háza 's kertre alkalmas földterületet folyó hó 27-kén délután 4 órakor tartandó árverés útján, valamint ez építendő háznak átellenében három részletre osztott egy egy részben két holdnyi terület, oly feltétel alatt adatik el: hogy a' megtartott árnak egy harmadrésze azonnal, másik harmada 5 évek, a' többi része pedig 10 évek múlva 6% kamattal fizetessék le. — A' feljebb említett mulató épületre határozott 19 holdnyi területre nézve megjegyzendő, hogy e' föld terület átírása csupán egyes válatkozó személy nevére iratik át, a' ki is minden kötelezettségek teljesítésére e' város ellenében felelős leendő; azonkívül a' mulató-kert kiállítását két évek alatt de egy harmad részét még ezen évben fákka l és alkalmas ültetvényekkel lássa el, de a' mulató vendégházat a' megszemléltető terv szerint, még ez évi szűretig föllállítani tartozik. Szabadságban lévén a' vállalkozónak mindennemű italoikat, bort, sert, kávé't 'sat. és más egyéb fristilóket mérni; valamint billiard, táncz, zene és más népmulatságokat rendezni és tartani. A' 19 holdnyira terjedő föld vevői 150 p. ft bánatpénzzel a' többi kifizűtt három darab részletek vevői pedig holdonként 20 p. ft bánatpénzzel ellátva a' kifizűtt napon és órán a' helyszínen — jelen-jenek meg. Az építési terv, valamint a' vevési feltételek a' gazdasági hivatalban megtekinthetők. Pesten majus hó 20kán 1847. A' gazdasági hivatal által ugyanott.

(504) Emich Gusztáv (1) magyar- és külföldi könyvkereskedésében Pesten uri- és kigyó-utca szegletén, a' cs. kir. postahivatallal átellenében kapható: Kedélyes Olvasmány az ifjuság és családörök számára. Első gyűjtemény. NIERITZ GUSZTÁV után németből fordította SZILVÁGYI JÓZSEF. Srét. 5 kötet, mindenik egy fametszettel, csinos borítékba fűzve 40 kr. p. p. I. köt. Betti és Tamás, vagy Jenner orvos és találmánya. Tanulmányos és intő beszély gyermekek és gyermekbarátok számára. — II. köt. Menczikof Sándor, vagy A' gazdagság veszeleyei. Valódi történet. — III. köt. A' fiatal dobos, vagy A' jó fiu. Történet az utóbbi háborgó időből. — IV. köt. A' kibujdosottak. Beszély gyermekek és gyermekbarátok számára. — V. köt. Szépilek, vagy A' zsinagóga égése Münchenben. Beszély fiatalok számára. Az ifjusági irományok ezen gyűjteménye, mely a' honunkban megjelenő majdnem minden magyar és német lapok által dicsőretelt és hathatósan ajánlatott, oly oztatlan kedvezésben részesül, hogy mi legnagyobb bizodalommal reményelhetjük, miképen a' honi ifjuságunk alkalmat nyújtotunk legyen, számára színtoly hasznos mint mulatságos és egyszersmind tanulságos olvasmányt jutányos áron szerezhetnünk.

(518) Hirdetmény. (1, 3) Midőn az alulirt választmány e' folyó évi június 29kén szabad királyi Kőszeg városában délelőtti 10 órakor, az alapszabályok értelmében tartandó közgyűlésre az illető t. cz. részvényeseket meghívá, egy uttal e' mai napon tartott ülésében hozott abbéli határozatát is teszi közhírré, miszerint mind azon rész-vények, melyektől az eddig elmaradott részletfizetések e' folyó évi június 29dik napjáig nem teljesít-ettek, az alapszabályokhoz képest, az azokra eddig tett fizetések elvesztésével megsemmisítetni ren-deltetnek; — 's ennek folytán teljes tisztelettel arra szólítja fel az illető t. cz. részvényeseket, misze-rint részvényeik' eddig elkésett minden részletfizetéseinek a' kifizűtt határnapig leendő fizetése eránt sikeresen intézkednének; — minthogy különben a' többször érintett határidő elmulatva abbéli határozat a' fent említett részvényekre nézve okvetetlen fogantatba annál is inkább vétetni fog, mivel az eddig is elkelt nevezetes részvények száma által e' vállalat' jövendője már kellőleg biztosítva vagyon. Kőszeg majus 10kén 1847. A' községi posztó- és gyapju-szövet-gyár' részvénytársaság' választmányja. Hutter Sámuel titoknok.

(517) Nyilvános köszönet. (1) KÖSZEG. Báró Rothschild Salamon ur, ki mindenütt, hol a' köző valódi előmozdítása tüzetik ki ezétül, nemcsak külföldön, hanem hazánkban is részvételek nyilvános tanusimányait adni meg nem szűnik, — szabad királyi Kőszeg városában részvény-társaság útján alakult posztó- és gyapjuszövet gyárt sem hagyta figyelme nélküli az által, miszerint ötven részvényt egyszerre megévén, ezen vállalatot, ahoz lett érkepi járulással oly kedvező helyzetbe emelte, hogy virágzó üzlete foganattal eszközölhetetik. — Midőn az említett társaság' választmányja a' tisztelet báró urnak a' hazai ipar lelkes előmozdításában kitüntetett ebbéli fáradahtalan készséget hálás érzetlemmel megemlérné; — az említett gyár érdeke eránti részvételt nyitott ily erélyes segélyért a' fentirt választmány nevében a' nyilvános köszönet ezennel kijelentetik. Kőszeg majus 10kén 1847. Hutter Sámuel titoknok.

(514) Heckenast Gusztáv (1, 2) pesti könyvvarus- és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvvarusnál kapható: Brutus és Lucretia. Drama négy felvonásban. Irta Hugo Károly. Nagy Srét, fűzve 1 ft 40 kr. pengő pénzben.

(515) Hirdetmény. (1, 3) A' hevesi Tisza szabályozó társulat f. évi június 10kén reggel 10 órakor Szolonok közgyűlést fog tartani, mellynek fő tárgya leendő az árternek belaj-strómozása, és a' kötelezvényeknek aláírása. Az elnökség.

(489) Gyógyszertár-eladás. (2, 3) Pest szabad kir. városban kecskeméti kapunál, a' „magyar koronához“ címzett, néhai Fröhbauer Ferencz hagyományához tartozó gyógyszerárt tanács vézés nyomán, f. évi június 7diken harmad ízben a' telekhivatalban, hol szinte a' feltételek mindenkor lát-hatók, közárverés útján eladatni fog.

(485) Meghívás (2, 3) A' Földváry nemzetség folyó 1847diki évi június 7kén Pesten a' levéltári másod gondnok ur Lipót-utczai 226dik számú házbani szállásán rendkívüli közgyűlést tartandó. Mi a' folyó évi szent-györgyi közgyűlés jegyzőkönyvének 5-dik pontjához képest, ezennel közhírré tétetik.

(514) Figyelmeztetés. (1) Még több t. uradalomnak és azoknak is, kiknek elkésett miatt a' mult évben ezen három posztó ragály, u. m. mételey, bárány-giliszta és szőriféreg elleni men-tő-szerem sókeverékükben ki nem adhatván, június végeig biztos sikerrel szolgálhatok. — S. Gyömörön majus 13kán 1847. Ludvig József gazdtszít.

(524) O v á s. (1, 2) Értésekre esvén, hogy vöm és szolnoki lakos Karall Miklós, vagyonomra pénzt vesz föl 's így azt vagyonomra terhelni szándékolna: figyelmeztet ezennel mindenkit, hogy vagyonomra nevezett vömnek pénzt adni okavodjék, mert adóságit soha el nem fogadhatván, hitelezők vagyonomból soha ki nem elé-gítetnek. — Budán majus 21diken. Özs. Csoppor Procopné.

(485) Meghívás (2, 3) A' Földváry nemzetség folyó 1847diki évi június 7kén Pesten a' levéltári másod gondnok ur Lipót-utczai 226dik számú házbani szállásán rendkívüli közgyűlést tartandó. Mi a' folyó évi szent-györgyi közgyűlés jegyzőkönyvének 5-dik pontjához képest, ezennel közhírré tétetik.

(514) Figyelmeztetés. (1) Még több t. uradalomnak és azoknak is, kiknek elkésett miatt a' mult évben ezen három posztó ragály, u. m. mételey, bárány-giliszta és szőriféreg elleni men-tő-szerem sókeverékükben ki nem adhatván, június végeig biztos sikerrel szolgálhatok. — S. Gyömörön majus 13kán 1847. Ludvig József gazdtszít.

(524) O v á s. (1, 2) Értésekre esvén, hogy vöm és szolnoki lakos Karall Miklós, vagyonomra pénzt vesz föl 's így azt vagyonomra terhelni szándékolna: figyelmeztet ezennel mindenkit, hogy vagyonomra nevezett vömnek pénzt adni okavodjék, mert adóságit soha el nem fogadhatván, hitelezők vagyonomból soha ki nem elé-gítetnek. — Budán majus 21diken. Özs. Csoppor Procopné.

(485) Meghívás (2, 3) A' Földváry nemzetség folyó 1847diki évi június 7kén Pesten a' levéltári másod gondnok ur Lipót-utczai 226dik számú házbani szállásán rendkívüli közgyűlést tartandó. Mi a' folyó évi szent-györgyi közgyűlés jegyzőkönyvének 5-dik pontjához képest, ezennel közhírré tétetik.

(485) Meghívás (2, 3) A' Földváry nemzetség folyó 1847diki évi június 7kén Pesten a' levéltári másod gondnok ur Lipót-utczai 226dik számú házbani szállásán rendkívüli közgyűlést tartandó. Mi a' folyó évi szent-györgyi közgyűlés jegyzőkönyvének 5-dik pontjához képest, ezennel közhírré tétetik.

(485) Meghívás (2, 3) A' Földváry nemzetség folyó 1847diki évi június 7kén Pesten a' levéltári másod gondnok ur Lipót-utczai 226dik számú házbani szállásán rendkívüli közgyűlést tartandó. Mi a' folyó évi szent-györgyi közgyűlés jegyzőkönyvének 5-dik pontjához képest, ezennel közhírré tétetik.

(485) Meghívás (2, 3) A' Földváry nemzetség folyó 1847diki évi június 7kén Pesten a' levéltári másod gondnok ur Lipót-utczai 226dik számú házbani szállásán rendkívüli közgyűlést tartandó. Mi a' folyó évi szent-györgyi közgyűlés jegyzőkönyvének 5-dik pontjához képest, ezennel közhírré tétetik.

Ezen l... négyezer... tükön, pé... meg. El... Buda-pest... 5 ft., borit... ritékban 6... nyek min... soraert 5... TART... léptetés. I... ezred para... nünk, hog... O-B-től... Verőczerbe... rang. A ne... a mathema... ság és hálá... 22keig utaz... tannia. Fr... ország. Am... Ő es... teletbeli f... H a n Ján... kinevezni le... K e i n b... nyalgazgat... ségre pedig... Bécs... megalapít... kiket ő cs... lájuk fűz... z s e f, P... gyar haz... Ő fen... egy oly k... ereklény... az istenb... egyenruha... lékelt leve... gr. Telek... körülmén... re, melly... nemes ezr... denkoron... lamint haz... sincs, ki... sának kif... volt, ki az... zeni nemz... is támogat... munkánk... gyar ezre... huszár-fő... / Ist... maj. 3. 18... mint én... felsége... évbent lé... vetkeztél... mind elha... dora ezen... nek tartom... kezete irá... teljes ezre... szerint ő... fölszentel... igen nevez... e derék e... gadja el's... funak, k... egyesnek... kedves ez... lőnek láts... sával par... kézbesítse... tételi em... mel veszt... lönös tisz... maradok j... XX H... (Mit kell... Ezen font... Feleletünk... táblabírán... sürgeti. A... — mert s... előítéletek... sőtéségét... jedtek, h... bíránt, h... bert azon... a honi ipa... indítani. P... nak eredm... sodott és... vel mi mé... Azon... védvámist... nek mint... s z á g b ó... muszka na... München... el; ha az... tinensen's